

MEDDELANDEN / 2023

KONSTAKADEMIEN, KUNGL. AKADEMIEN FÖR DE FRIA KONSTERNA

MEDDELANDEN 2023

Redaktör: Therese Sheats
Grafisk formgivning och original: New Store
Foto: Björn Strömfeldt (om inte annat anges)

© De enskilda konstnärerna, författarna och
Kungl. Akademien för de fria konsterna

Ansvarig utgivare: Elisabeth Alsheimer Evenstedt

Utgiven med generöst bidrag ur Sven Ivar och Siri Linds fond
samt Göran Lagervalls Stiftelse.

Tryck Åtta.45 Tryckeri AB Järfälla 2024
ISBN: 978-91-88135-58-2
ISSN: 0281-8213

www.konstakademien.se

KONSTAKADEMIEN
Kungl. Akademien för de fria konsterna

2023

Innehållsförteckning

FÖRORD	5
LEDAMÖTER	6
Matrikel	7
In memoriam	10
Nya ledamöter	22
Publikationer	26
Akademiens nämnder	28
Stipendier	30
HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN	36
Program	37
Hälsningsord	38
Utdrag ur årsberättelsen	42
Högtidstal	46
Priser, belöningar och stipendier	52
VERKSAMHETEN	58
Akademiens tjänstemän	59
Samlingar, arkiv och forskning	60
Utställningar	64
Program	68
Bernadotteprogrammet	72
Bernadottepriset	74
Den tänkande handen	76
Jubileumsåret 2023	80
Publikationer verksamhet	86
ÅRSREDOVISNING	90

Förord

Kungl. Akademien för de fria konsterna redovisar genom denna skrift, som enligt den mångåriga traditionen bär namnet *Meddelanden*, den sammanfattande verksamheten för det gångna året.

Den kunskap som finns i arkivmaterial och samlingar, som levandegörs i Akademiens inre och yttre arbete, i dokument, beslut och ledamöternas olika färdigheter inom konst, arkitektur och kulturfrågor samt de anställdas yrkeskunskaper – allt detta bidrar tillsammans till den rikedom som är Kungl. Akademien för de fria konsterna.

Syftet med Konstakademiens mångfasetterade verksamhet är att sprida kunskap om Akademiens historia, gärning och uppdrag samt bidra till ett spännande och omväxlande kulturliv. Ett viktigt inre och yttre kulturarbete synliggörs och tydliggörs i denna skrift.

Välkommen att ta del av Kungl. Akademiens för de fria konsternas redovisning av 2023 – Akademiens tvåhundraåttionde verksamhetsår!

Elisabeth Alsheimer Evenstedt
Ständig sekreterare

KONSTAKADEMIEN I KORTHET

- Förvaltar omkring 100 fonder och stiftelser och delar årligen ut stipendier, priser och understödsmedel till konstnärer och arkitekter.
- Presenterar årligen ett 20-tal utställningar och programaktiviteter kopplade till dessa – alltid med fri entré.
- Förvaltar den egna fastigheten.
- Vårdar arkiv och samlingar som sträcker sig ända från 1700-talet.
- Delar ut 4–5 utställningsstipendier per år som omfattar en utställning samt katalog.
- Delar ut två stipendier inom Bernadotteprogrammet som omfattar ett års ateljévistelse, möjlighet till samverkan med andra akademier samt en utställning.
- Arrangerar teckningstävling för unga tecknare i samarbete med Kungl. Hovstaterna där tre stipendiater erhåller 100 000 kr vardera.
- Delar ut medel till publikationsstöd.
- Upplåter lokaler till aktörer inom ett brett kulturfält och det görs ca 150 programaktiviteter per år i huset.
- Bedriver samarbetsprojekt med systerakademier.

LEDAMÖTER

Matrikel

Ledamotsförteckning 2023

FÖRSTE HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår

1977 H.M. Konungen
2011 H.K.H. Kronprinsessan

PRESES

Helena Tallius Myhrman 2022 – 2024

VICE PRESES

Klara Kristalova 2022 – 2024

SVENSKA HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori
1987	Olle Granath	Hedersledamot
1990	Sten Åke Nilsson	Hedersledamot
1993	Jöran Lindvall	Hedersledamot
1994	Sune Nordgren	Hedersledamot
2002	Lars Nittve	Hedersledamot
2004	Pontus Bonnier	Hedersledamot
2005	Hans Henrik Brummer	Hedersledamot
2007	Fredric Bedoire	Hedersledamot
2010	Sara Arrhenius	Hedersledamot
2011	Daniel Birnbaum	Hedersledamot
2014	Peter Cornell	Hedersledamot
2014	Eva Eriksson	Hedersledamot
2015	Isabella Nilsson	Hedersledamot
2016	Carl-Johan Malmberg	Hedersledamot
2017	Ann-Sofi Noring	Hedersledamot
2017	Kerstin Wickman	Hedersledamot
2019	Svante Lindqvist	Hedersledamot
2022	David Neuman	Hedersledamot
2023	Patrick Amsellem	Hedersledamot

SVENSKA LEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori
1967	John Sjöström	Arkitekt
1974	Enno Hallek	Konstnär
1974	Sivert Lindblom † 2023	Konstnär
1977	Lena Cronqvist	Konstnär
1978	Jan Håfström	Konstnär
1981	Harald Lyth	Konstnär
1984	Lars Englund	Konstnär
1986	Ulf Gripenholm	Konstnär
1987	Leif Bolter	Konstnär
1988	Gunnar Mattsson	Arkitekt
1989	Åke Axelsson	Arkitekt
1989	Kajsa Mattas	Konstnär
1990	Stina Ekman	Konstnär
1990	Johan Hedborg	Arkitekt
1990	Kent Lindfors	Konstnär
1990	Lars-Olof Loeld † 2023	Konstnär
1990	Kjell Strandqvist	Konstnär
1991	Bo Larsson	Konstnär
1992	Claes Eklundh	Konstnär
1992	Gert Wingårdh	Arkitekt
1993	Kjell Anderson	Konstnär
1993	Peter Linde	Konstnär
1993	Lasse Söderberg	Konstnär
1994	Johan Celsing	Arkitekt
1994	Cajsa Holmstrand	Konstnär
1995	Per Berglund	Konstnär
1995	Carl Magnus	Konstnär
1996	Max Book	Konstnär
1996	Jarl Ingvarsson	Konstnär
1996	Anders Landström	Arkitekt
1997	Ernst Billgren	Konstnär

Invalsår	Namn	Kategori
1997	Jonas Bohlin	Arkitekt
1997	Eva Lange	Konstnär
1997	Helena Tallius Myhrman	Arkitekt
1998	Marie-Louise Ekman	Konstnär
1998	Peter Erséus	Arkitekt
1998	Berit Lindfeldt	Konstnär
1999	Ann Edholm	Konstnär
1999	Eva Löfdahl	Konstnär
1999	Lasse Vretblad	Arkitekt
2000	Rita Lundqvist	Konstnär
2000	Håkan Rehnberg	Konstnär
2001	Lars Kleen	Konstnär
2001	Christer Malmström	Arkitekt
2001	Gunilla Svensson	Arkitekt
2002	Thorbjörn Andersson	Arkitekt
2002	Karin Mamma Andersson	Konstnär
2002	Ulla Fries	Konstnär
2002	Johan Scott	Konstnär
2002	Annette Senneby	Konstnär
2002	Anders Wilhelmson	Arkitekt
2003	Rune Rydelius	Konstnär
2003	Ann-Sofi Sidén	Konstnär
2004	Karin Granqvist	Konstnär
2004	Jockum Nordström	Konstnär
2006	Charlotte Gyllenhammar	Konstnär
2006	Rolf Hanson	Konstnär
2006	Henrik Samuelsson	Konstnär
2006	Bengt Svensson	Arkitekt
2006	Karin Wikström	Konstnär
2006	Eva Zettervall	Konstnär
2007	Ebba Matz	Konstnär
2007	Mikael Pauli	Konstnär
2008	Claes Jurander	Konstnär
2008	Christian Partos	Konstnär
2009	Alexis Pontvik	Arkitekt
2009	Irène Vestman	Konstnär
2010	Sonja Larsson	Konstnär
2010	Elisabet Oscarsson † 2023	Konstnär
2011	Leif Elggren	Konstnär
2011	Carin Ellberg	Konstnär
2011	Margareta Källström	Arkitekt
2011	Gunnar Larsson	Konstnär

Invalsår	Namn	Kategori
2011	Hans Murman	Arkitekt
2011	John Stenborg	Konstnär
2011	Mats Theselius	Arkitekt
2011	Erik Wikerstål	Arkitekt
2012	Klara Kristalova	Konstnär
2012	Henrik Rundquist	Arkitekt
2014	Andreas Eriksson	Konstnär
2014	Kristina Jansson	Konstnär
2014	Karin Ohlin	Konstnär
2015	Lars Nilsson	Konstnär
2015	Sophie Tottie	Konstnär
2016	Axel Lieber	Konstnär
2016	Bolle Tham	Arkitekt
2016	Martin Videgård	Arkitekt
2017	Jonas Elding	Arkitekt
2017	Jens Fänge	Konstnär
2017	Catharina Gabrielsson	Arkitekt
2017	Petra Gipp	Arkitekt
2017	Gunnel Wåhlstrand	Konstnär
2018	Jonas Dahlberg	Konstnär
2018	Johannes Norlander	Arkitekt
2018	Katja Pettersson	Arkitekt
2019	Per Andersson	Arkitekt
2019	Loulou Cherinet	Konstnär
2019	Johanna Gustafsson Fürst	Konstnär
2019	Carl Hammoud	Konstnär
2019	Gunilla Klingberg	Konstnär
2019	Annika von Hausswolff	Konstnär
2019	Christine Ödlund	Konstnär
2022	Niels De Bruin	Arkitekt
2022	Kristina Matousch	Konstnär
2023	Bella Rune	Konstnär
2023	Johan Arrhov	Arkitekt
2023	Leif Holmstrand	Konstnär
2023	Louise Masreliez	Arkitekt

UTLÄNDSKA HEDERSLEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori	Född	Verksam
2001	Wilfried Wang	Hedersledamot	1957, Tyskland	Tyskland/USA
2014	Nicholas Penny	Hedersledamot	1949, Storbritannien	
2016	Ulf Grønvoid	Hedersledamot	1947, Norge	
2019	Paul B. Franklin	Hedersledamot	1967, USA	

UTLÄNDSKA LEDAMÖTER

Invalsår	Namn	Kategori	Född	Verksam
1980	Jasper Johns	Konstnär	1930, USA	Sverige
1987	Frank Stella	Konstnär	1936, USA	
1991	Juha Leiviskä † 2023	Arkitekt	1936, Finland	
1994	Norman Foster	Arkitekt	1935, Storbritannien	
1994	Rafael Moneo	Arkitekt	1937, Spanien	
1994	Gerhard Richter	Konstnär	1932, Tyskland	
1994	Joel Shapiro	Konstnär	1941, USA	
1996	Pietro Raffone	Arkitekt	1941, Italien	
2001	Sigurdur Gudmundsson	Konstnär	1942, Island	
2001	Paul Osipow	Konstnär	1939, Finland	
2006	Maaria Wirkkala	Konstnär	1954, Finland	USA
2008	Alvaro Siza	Konstnär	1933, Portugal	
2012	Marina Abramović	Konstnär	1946, Serbien	
2012	Ai Weiwei	Konstnär	1957, Kina	
2013	James Turrell	Konstnär	1943, USA	Frankrike
2014	Anne Lacaton	Arkitekt	1955, Frankrike	
2014	Renzo Piano	Arkitekt	1937, Italien	
2014	Jean Philippe Vassal	Arkitekt	1954, Marocko	
2015	Santiago Calatrava	Arkitekt	1951, Spanien	Tyskland/Sverige
2016	Axel Lieber	Konstnär	1960 Tyskland	

Sivert Lindblom – In memoriam

Parentation av Peter Cornell vid Sammankomsten den 25 september 2023

*1 november 1931 † 13 maj 2023

”Form är det högsta innehållet.” Jag stötte på de orden hos en tysk litteraturkritiker och de kunde också stå för Sivert Lindbloms hållning. Inte så att han var försvuren åt den rena konstens reservat – tvärtom var han alltid öppen och nyfiken på omvärlden. Jag minns en resa till Rom i samband med att vi gjorde en bok om konst i det offentliga rummet, och jag har aldrig rest med någon som haft en sådan visuell uppmärksamhet. Den stod helt fri från genrer och hierarkier och omfattade inte bara konst utan alla slags detaljer i stadsrummet, allt lade han märke till: fönsterkarmar, dammode, möten mellan material, bilars formgivning eller skenbart triviala föremål på loppmarknaden i Trastevere. Form.

Sivert Lindblom debuterade i början av 60-talet tillsammans med Ulrik Samuelson, och på galleri Burén visade han en grupp bronsskulpturer i Rodins anda, på en gång sköna och oroande, expressionistiska och klassiska, med titlar som *Nike* och *Venus* och med avtryck av spontana fingrar i den modellerade leran.

Men bara ett par år senare kom en plötslig och radikal vändning: multiplicerade serier av svarvade, vitlackerade skulpturer av hans egen kropp och profil, liksom i en hastig rotation som suddade ut alla individuella drag och utan spår av konstnärens hand. Vad drev honom hit?

Vändningen var ett uppbrott från en romantisk och jagcentrerad konstnärsroll, men också en vändning i tiden, parallell med minimalismen, Michel Foucault och den franska strukturalismen som ifrågasatte humanismens subjektiva jag. Och nu öppnade sig stadsrummet som ett lika viktigt forum som galleriet. Stadens platser krävde ett scenografiskt tänkande, som en gång för renässansens och barockens konstnärer. Sivert Lindbloms sceniska blick gjorde också teatern till ett naturligt arbetsfält och han anlätades som scenograf av bland andra Alf Sjöberg.

Sakligheten blev hans formspråk, en ”poesi i sak” i det sociala rummet, i verk som utstrålade både närvaro och svalka i en för Sivert Lindblom typisk legering av klassicism och modernism. Mer än kanske någon nutida svensk konstnär har Sivert Lindblom satt spår på offentliga platser, i Stockholm till exempel Blasieholmstorg där en traditionell centrering ersatts av ett öppet, fritt rum och där bronshästarna i periferin kastat av sina sedvanliga kungar och tyranner. Eller urnorna längs bassängen i Kungsträdgården, tegelstoderna på de vidsträckta ytorna på universitetsområdet i Frescati, minnesmonumentet på gården utanför synagogan eller t-banestationen Västra skogen och många fler.

Minns ni dem alla? Nej, man närmar sig konsten i det offentliga rummet ungefär som arkitektur: ett välbekant, med tiden nästan osynligt inslag i stadsmiljön, mer ett ackord och musikaliskt rum än en solitär som pockar på uppmärksamhet. Och jag tror Sivert Lindblom uppskattade denna anonymitet som inte skriver den förbipasserande på näsan. I flera år samarbetade han nära med arkitekten Peter Celsing, och redan innan han gick på Konstfack och Mejan var han lärning på Sigurd Lewerentz kontor i Eskilstuna. En annan viktig inspiratör var Carlo Scarpa. Flera arbeten utförde han också tillsammans med hustrun, inredningsarkitekten Marianne Lindblom.

Sivert Lindbloms far var plåtslagare och i sin konst skulle Sivert upptäcka friheten i att följa de fabriksstillverkade materialens standardmått – han behövde inte uppfinna egna! Regler begränsade inte utan skänkte frihet, precis som i leken eller på schackbrädet. I Västra skogen utgick han från kakelplattornas givna mått och färgsättning, där kaklets geometriska mönster lyser som rester av ett utgrävt palats i grottans dunkel. Också en lång, lång svit märkliga akvareller styrdes av ett regelsystem: samma mått, samma tekniska ritbord – inte staffli – och oblandade färger direkt ur färgkoppen.

Anonymitet och saklighet – det uttrycket visade sig kunna vara lika personligt som expressionismen – för det exakta, objektiva språket rymde också en fiktion: det kunde framkalla det fantastiska, precis som Borges, Piranesi eller gamla vetenskapliga planscher. Sivert Lindbloms vision överskred det privata i en förtätad och mångtydig bild av tidens dilemma: humanism och posthumanism, utopi och dystopi, tvång och frihet.

Lars Olof Loeld – In memoriam

Parentation av Carl-Johan Malmberg vid Sammankomsten den 11 december 2023

*7 januari 1930 † 12 oktober 2023

Att vara konstnär. Kanske betyder det att man föds, inte en utan två gånger. Den första födelsen är den biologiska, en där minne och språk saknas om än inte vilja: *I gave the signal for my own birth*, minns jag att Ronald D. Laing skriver i en av sina böcker, det lär vara fysiologiskt sant.

För den *andra* födelsen, den som konstnär, gäller andra lagar. Där spelar vilja men också minne och språk avgörande roller. Och lagarna för den födelsen är aldrig generella, varje konstnär föds som konstnär på sitt eget, unika vis.

Lars Olof Loeld föddes första gången 7 januari 1930 i Vintrosa i Örebro län. Jag kan inte låta bli att se ordet ROSA i ortnamnet, som om Lars Olof hade något med sig redan från början, som en gåva till sitt kommande konstnärskap.

Vad skulle han ha sagt nu om mina undringar? Jag får aldrig veta det och det sörjer jag över.

Men mina ord här är inte sorgens ord, utan glädjens. Jag vill tala om en födelse, Lars Olofs andra födelse.

Den ägde rum av en tillfällighet. En sommardag 1950 cyklar han söderut på Gotlands västkust. Det är kväll, klart väder och fortfarande mycket ljust. Lars Olof stannar cykeln och ser åt väster hur solen går ner över Östersjön. Då och där, inför havet och den nedgående solen, föds Lars Olof Loeld som konstnär.

Fast han inte själv kallade ögonblicket en födelse berättade han om det åtskilliga gånger, alltid lite annorlunda men ändå alltid till sina elementa detsamma. Och han har återgivit det i åtskilliga bilder och objekt, ibland så anspråkslöst som i en engångstallrik av papp med räfflad kant, *sollik*, där hans signaturfärger *rosa*, *grått* och *ultramarin* manar fram vad som i verkligheten måste ha varit *eld*, *vatten*, *luft* – och *jord*, den mark, där Lars Olof stod med sin cykel framför solen som gick ner vid horisonten. I en version står han i en strandskog, så typisk för Gotland, han ser ut genom den mörka ridån av tallar mot ljuset och havet.

Han menade att han först senare i livet upptäckte att SOL ingick i hans namn LarS Olof Loeld – S & O & L. Förenade och åtskilda åt, som en påminnelse om att varje konstnärskap är dubbelt: ta isär och sätta ihop, i konception och i utförande. Eller med en formel från alkemin, den alkemi som låg honom så nära: SOLVE ET COAGULA, lösa upp till flytande – och sedan låta anta fast form. Arbetet hos *Le Grand Œuvre*, varje alkemists arbete, hos Lars Olof ett konstnärligt arbete, bortom alla dogmer och allt hemlighetsmakeri.

Han skulle bli kvar inte långt från solnedgångsplatsen i drygt 70 år. Han och hans hustru Karin bosatte sig på Sudret: i Fattigstugan, ett litet hus utan rinnande vatten och elektricitet. Huset var en del av konstnärskapet och han döpte det så, ironiskt och lekfullt, men också som en hyllning till en idé eller ett helt idékomplex. Vi hittar det i Carl Jonas Love Almqvists *Törnrosens bok*, i essän som heter *Den svenska fattigdomens betydelse*. Skulle jag försöka reda ut vad idékomplexet står för där skulle det ta lång tid och jag skulle inte kunna tala om *Loeldvärlden*.

Den är förunderligt enhetlig, trots mångfalden av komponenter.

Men först en allmän bestämning. Lars Olof tillhör det ena slaget av två konstnärstyper, två *naturer*. Picasso och Matisse kan få vara exempel på dem. Picassos bryter upp, skapar nytt, förbluffar sin omgivning, kanske också sig själva, med att gå på gång uppfinna sig i nya skepnader, annorlunda verk. Stilar och perioder avlöser varandra. Det föränderliga är ledstjärnan.

Matisserna däremot varierar envetet ett och detsamma, håller fast vid vad de funnit redan tidigt. Hos dem verkar det finnas en förnöjsamhet, uppfinningarna infinner sig till synes utan möda. Genomgår matisserna någon egentlig utveckling? Inte alltid. *När allt kommer omkring finns bara Matisse!* sa Picasso en gång med en blandning av beundran och avund. Lars Olof Loeld var en matisse.

Och man kan tänka på den till synes kameleontiske, i själva verket strikt konsekvente Jean Cocteau som hade som motto: *Avoir du style au lieu d'avoir un style, Ha stil i stället för att ha en stil*. Lars Olof hade stil, i sitt verk och som människa, som lärare, som vän.

Hans stil var ödmjukhet och envishet – ja, en *vishet*. Och det var som om han saknade ärelystnad. Just därför är det så roligt att han 2022 fick Svenska Akademiens finaste pris: Kungliga priset, instiftat av Gustav III som jag tror hade gillat Lars Olofs stil om de hade träffats. Och kanske gjorde de det, i skepnad av resenären och estetikern Carl August Ehrensvärd, vän till Gustav och valfrände för Lars Olof. *Av vilka ting kan man skapa en ordning för ögat? Av alla ting*, kunde han citera Carl August.

Loeldvärlden. Den består av valfränder, som han gärna nämnde, som ett slags förkortningar av andra världar, införlivade med hans egen. Där kunde man gå systematiskt till väga – inget konstnärskap *är* mer systematiskt än Loelds – och räkna upp dem i alfabetisk ordning: A som Almqvist, B som Björling, C som Char, D som Duchamp, E som Ekelund, F som Fröding, G som Giacometti, H som Hill, J som Josephson, över P som Proust, S som Strindberg, T som Talmagi – ända till Ä som Ärla och Ö som Öbo & Överensstämmelser.

Varje namn och begrepp i min ofullständiga uppräknings kunde vara en ingång till Lars Olofs konstnärskap om vi skulle författa den utförliga text om det som än så länge saknas.

Jag får nöja mig med två tankar: TALMAGI. Lars Olof var inte bara upptagen av tal och siffror, praktiskt och mystiskt, särskilt 7-talet. Och i Duchamps pissoar räknade han hålen och fick dem till 6.

Han var också på sitt alldeles speciella vis en TALANDE konstnär. Hans ord hade en viss magi, de kunde förgylla ögonblicket för den som fick del av dem. *Gör guld själv* var en av hans alkemistiska deviser, och ofta var guldet just hans eftertänksamma ord för oss som hörde dem: något av uppenbarelse, en *pilgrimsfärd*. Jag minns ett samtal jag hade med honom om Proust, alla profana pilgrimers författare, ett samtal om *madeleinekakan*: den som är bakad i formar lika pilgrimsmusslor.

Mitt andra nedslag i uppräknings nyss är ÖVERENSSTÄMMELSER. Här menar jag att vi når själva kärnan i konstnärskapet. Den går att se som en aldrig avslutad rörelse, från BILD till ORD, från ORD till BILD. Vad kommer först? Det vågar jag inte säga. Men ett är säkert, fast det nästan alltid förtigs i karaktäristiken av Loeld: han var lika mycket Poet som Bildmakare, det fanns ingen motsättning utan bara förunderliga *översättningar*, pågående översättningar. Men det uråldriga västerländska idiomet bjuder att man ägnar sig åt antingen det ena eller det andra. Och få har med framgång trotsat detta idiom i vår tradition. Man kan nämna Leonardo, William Blake, Victor Hugo, Jean Cocteau, Henri Michaux och några få till. Att i den svenska traditionen Hill och Josephson i sina sena faser blev diktare är inte oviktigt för att förstå Loeld. Liksom de trotsade han den oskrivna lagen. Sin poesi delade han med sig av i en rad små böcker, ofta handproducerade.

Att vara det svåraste: vara en väljande, skriver Vilhelm Ekelund i Båge och lyra 1932. Lars Olof Loeld valde, utan att någonsin väja i valet. Och hans val går djupare än det mellan uttrycksformerna måleri, teckning, skulptur, poesi, aforism, installation, *objet trouvé*, bokhantverk – han ägnade sig åt dem alla. Vad han valde var själva inbillningskraften. Eller som man sa på 1700-talet: *inbildningskraften*. Med Lars Olofs ord:

KONST ÄR LÄRAN OM
DET INBILLADE

Elisabet Oscarsson – In memoriam

Parentation av Olle Granath vid Sammankomsten den 29 januari 2024

*19 december 1950 † 15 december 2023

Konstnären, ledamoten av Kungl. Akademien för de fria konsterna Elisabet Oscarsson, född 1950, avled den 15 december 2023. Närmast sörjande är livskamraten Tore, systemen Christina och bror Lars med familj.

Med Elisabet Oscarssons bortgång tystnar ett av de finast stämde instrumenten i det lyriska, abstrakta måleri som spelat, och fortsätter att spela, en så viktig roll i vår tids konst och för vår självkänedom och vår uppfattning om den enskildes förhållande till naturen. Samtidigt drabbas betraktaren av hennes bilder av de mycket personliga vägval hon gjort i arbetet på att se, återge och förstå. Om instrumentet är finstämt så är hennes hantering av det präglad av djupa insikter i arbetsvillkoren med färg och form på den motsträviga dukytan.

I en reflexion över det egna arbetet säger Elisabet Oscarsson att ”... det finns alltid, bakom bilden, ett landskap, en vistelseort, en upplevelse av ett speciellt ljus. Måleriet får sin energi just utifrån relationen ut, ut till världen utanför bilden.” Detta är en insikt grundläggande för allt skapande. Som så ofta med det självklara kan det vara nog så svårt att nå fram till.

Med denna insikt räcker hon en hand till den amerikanske konstnären Barnett Newman som, i fråga om yta och stil, levererar helt andra resultat än Elisabet Oscarsson. Newman lutade sig emot en judisk bakgrund för vilken platsen där man finner Gud, Makom, är avgörande. Det är först när man vet var man själv befinner sig som det går att finna svar på frågorna ”vem är jag?” och ”vart går jag?” Newman fortsätter: ”Jag anser att vissa platser är heligare än andra och detta beror på konstverkets kvalitet, dess unicitet, dess klarhet. Det är inte en fråga om smak.”

Elisabet Oscarsson tycks ha funnit denna ”plats” efter en resa som, likt Newmans, inte var utstakad från början. När hon väl kommit dit fanns det knappast några gränser för vad hon kunde upptäcka och översätta till poetiska tecken på duken vars två dimensioner inte hindrade henne från att skapa rumsligheter där vinden tilläts rumstera om i motiven, luftens fuktighet skapade ett nära och ett bortom. Lekfullheten i tecknandet lockar in blicken i något som både förför och gäckar. Mörka ackord avlöser ljus glädje över att finnas till i en värld där alla sinnen tycks få sitt även om allt kommer in genom blicken.

En stark karaktär avslöjar sig i en personlig penselskrift som tillåter en omfattande frihet. Där finns också insikten om att hela vidden av ett intryck aldrig ryms i en och samma bild. I omtagningarna växer en helhet fram där ljus ersätter skugga och tvärtom, där både färger och gestalter är utlämnade åt ögonblickets villkor.

Under de sista decennierna av sitt målade präglar Elisabet Oscarsson ett eget uttryck för att försöka beskriva vad som händer när hon betraktar:

”Luftlinjelandskap”. Ordet beskriver ett seende som inte söker en fast punkt i fjärran och låser blicken där utan som inbegriper den föränderliga atmosfären och gör den till en del av motivet. Ett landskap som låter sig tecknas av ”luftlinjer” blir till något helt annat än ett landskap som låter sig definieras av klotet, konen och cylindern. Med det vill jag på intet sätt förpassa Cézanne till de obsoletas skara. Men det är befriande med någon som lägger till något och vidgar ramarna för våra beskrivningar. Just detta är en uppgift för poesin. Poesi finns det mycket av i Elisabet Oscarssons målningar.

Även om hennes konst bygger på närhet till både motiv och uttrycksmedel är hon inte främmande för andra material och större format. I samarbete med Handarbetets Vänner har hon utfört en bildvävnad som finns på svenska ambassaden i Vilnius. Målningar i offentlig miljö finns i Södersjukhuset och i Nya Karolinska sjukhuset, båda i Stockholm.

I hennes biografi finns det en imponerande reseförteckning, alltid med uppsökandet av nya konstupplevelser som mål. Den nyfikenhet som återspeglar sig i detta resande är inte ett självändamål utan skapar en kunskap om vägar till språk av de mest skilda slag som inte vet av några gränser för sin förnyelse. Att Elisabet Oscarsson insåg detta är en av orsakerna till hennes kvalitet som konstnär.

Nya ledamöter

Invalda vid Sammankomsten 24 april och 27 november 2023

PATRICK AMSELLEM

Hedersledamot

Patrick Amsellem var chef för Skissernas Museum i Lund under nio år (2012–2020) och förvandlade museet från ett slumrande arkiv till ett attraktivt besöksmål; detta utan att det unika museet förlorade några av sina kvaliteter. Tvärtom så balanserades forskningsmöjligheterna med publika evenemang, och den redan internationellt uppmärksammade samlingen gjordes tillgänglig för en ständigt växande publik. Med stor erfarenhet av utbildning och arbete i utlandet tillförde han inte bara en utblick mot världen utan även en insikt i det mångkulturella och globala synsätt som nu utgör varje museums medvetandebas.

Patrick Amsellem, f. 1969, har doktorerat i konstvetenskap och arkitekturhistoria vid New York University. Han har tidigare varit intendent vid Brooklyn Museum of Art, arbetat vid Malmö Konsthall och Rooseum samt varit direktör för Statens Konstråd. Patrick Amsellem påbörjade en ny tjänst som överintendent och chef för Nationalmuseum år 2024.

BELLA RUNE

Konstnär

Bella Rune experimenterar med olika material och tekniker i sitt skapande av skulpturer, ofta med performativa inslag eller ursprung. Hennes praktik söker kopplingar mellan hantverk, samtid och platsen för vilken verket skapas och det levande som befolkar den. Textilen löper som en röd tråd i hennes arbete, både som metafor, material, teknik och som en lins för att undersöka människans historia och framtid. Rune intresserar sig för hur nya digitala medier (Augmented Reality) kan användas för att koppla samman en fysisk verklighet med en virtuell värld. Ett exempel är appen Konsekvensanalys

som finns permanent installerad på Handelshögskolan i Stockholm och har ingått i flera utställningar på museer.

Bella Rune, f. 1971, är utbildad vid Chelsea College of Art. Mellan åren 2012 och 2022 arbetade hon som professor i textil på Konstfack där hon på ett framgångsrikt sätt öppnade upp fönstret mellan de olika avdelningarna och var medskapare av den nya masterutbildningen CRAFT. Hennes verk finns representerade på bland annat Moderna Museet, Göteborgs konstmuseum och Malmö Konstmuseum.

JOHAN ARRHOV

Arkitekt

Johan Arrhov driver sedan 2010 arkitektkontoret Arrhov Frick som har ritat ett flertal egensinniga och intressanta byggnader som nått stor internationell uppmärksamhet. 2018 blev kontoret utnämnt till Årets arkitekt av tidningen Residence. Arrhov Frick är det första nordiska arkitektkontor som fått två monografier utgivna om sina arbeten: av 2G International Architectural Magazine (2018) och av den prestigefyllda arkitekturtidskriften El Croquis (2022). Kontoret har nominerats till European Union Prize for Contemporary Architecture – Mies van der Rohe Award 2019 och 2022.

Johan Arrhov, f. 1979, tog sin masterexamen i arkitektur från Kungliga Tekniska Högskolan 2007. Han är involverad i den akademiska diskursen och föreläser regelbundet runt om i världen om sina arbeten och teorier. Sedan 2021 är han utnämnd till gästprofessor vid Accademia di Architettura di Mendrisio, Schweiz, och driver en forskningsbaserad studio som tar upp frågor om nödvändiga förändringar i beteenden och arbetar med förenklade konstruktioner för att uppnå relevant, hållbar och vacker arkitektur.

LEIF HOLMSTRAND

Konstnär

Leif Holmstrand är ytterst produktiv och har skapat ett omisskännligt konstnärskap med internationell bärighet, det är säreget och unikt. Han arbetar med performance, skulptur, teckning, text och musik. I hans objekt står materialet i centrum – garnet, textilen, de svarta plastpåsarna, barnvagnarna, repen, skräpet.

Återkommande teman är det rituella, våldet, kroppens och sinnets utsatthet, den gränsöverskridande könstillhörigheten, sopor som kulturens och livets yttersta konsekvens – men också en djupt inklämmande förståelse för människans villkor, värme och medkänsla.

Leif Holmstrand, f. 1972, är utbildad vid Konsthögskolan i Malmö och Norrköpings konstskola. Hans verk är representerade på Moderna Museet, Zarya Center for Contemporary Art i Vladivostok, Malmö Konstmuseum och Statens Konstråd. Leif Holmstrand har gett ut ett fyrtiotal diktsamlingar och romaner med mera och även släppt musikalbum. Han tilldelades Barbro och Holger Bäckströms stipendium 2020 och Ekelöfpriset 2021.

LOUISE MASRELIEZ

Arkitekt

Materialitet, rumslig klarhet och omsorg om detaljer är tydliga kännetecken för Louise Masreliez arkitektur. Hon är specialiserad inom byggnadsvård samt ombyggnader och verkar inom ett vitt fält med allt från skolor, museer, publika byggnader och bostäder till utställningar och inredningar. Röhsska museet, Bonniers Konsthall, Moderna Museet och Världskulturmuseet är projekt där Louise Masreliez har arbetat med publika delar och utställningar.

År 2002 var Louise Masreliez med och grundade Marge Arkitekter. Exempel på projekt där hon har haft en ledande roll i samarbete med sina kollegor är båtterminalerna på Strömkajen i Stockholm och Naturum Trollskogen på norra Öland.

Louise Masreliez, f. 1968, är arkitekt SAR/MSA, partner i och grundare av Marge Arkitekter. Har examen från arkitekturskolan på Kungliga Tekniska Högskolan och har även studerat restaureringskonst på Kungl. Konsthögskolan samt studerat i Köpenhamn och USA. Hon har tidigare varit ledamot i Kasper Salin-prisets jury samt ordförande i Stockholms Arkitektförening och Sveriges Arkitekter. År 2016 mottog Louise Masreliez Prins Eugen-medaljen tillsammans med kollegorna på Marge Arkitekter.

Publikationer

Årets bokutgivningar med stöd ur Sven Ivar och Siri Linds fond
samt Göran Lagervalls Stiftelse genom Konstakademien.

Tala Silver

Publicerad av Nutida Svenskt Silver i samarbete med
Arvinus + Orfeus

Sophie Tottie

AiWHEtL

(Catalogue and related works)

Art & Theory Publishing, Stockholm, Sweden

Matts Leiderstam

Seen Through the Grid

Katalog i samband med utställning på Konstakademien
29/1–5/3 2022

Art & Theory Publishing, Stockholm, Sweden

Ulf Linde

Essays from a Lifetime in the Arts

Redigerad och översatt av Kerstin Lind Bonnier
och Peter Galassi

Verlag der Buchhandlung Walther und Franz König,
Köln

Cilla Ericson

RETRO AKTIV

Katalog i samband med utställning på Konstakademien
7/10–11/11 2023

Inger Bergström

Space Floating Through My Eyes

Katalog i samband med utställning på Konstakademien
26/11–14/1 2023

Peter Geschwind

After Image

Redaktörer: Gunilla Klingberg, Theodor Ringborg
Art & Theory Publishing, Stockholm, Sweden

Nils Olof Hedenskog

PAN VÄXTHUS FALLSTUDIER

Katalog i samband med utställning på Konstakademien
26/8–30/9 2023

Stina Ekman

En bilderbok

Peter Cornell

Les voies du paradis:

Notes d'un manuscript perdu

After 8 books, Paris, Frankrike

Annette Senneby

Umbra

Katalog i samband med utställning på Konstakademien
7/10–11/11 2023

Akademiens nämnder

AKADEMIENS INRE ARBETE

Presidiet
Förvaltningsnämnd
Plenum
Finanskommitté
Akademiens internrevisorer
Utställningsnämnd
Valberedning
Biblioteksnämnd

STIPENDIENÄMNDER, SÖKBARA STIPENDIER

Konstakademiens stipendier för konststuderande och unga konstnärer
Konstakademiens Arkitektstipendier
Konstakademiens Konstnärstipendier
Hjalmar Wicanders fond

PRISNÄMNDER

Asmund och Lizzie Arles Skulptörpris
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris
Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris
Carl Christensen och Maria Lisa Ekmans Pris
Eggon Lundgrens pris
Erik Lindbergs fond för främjande av svensk medaljkonst
Göran Lagervalls Pris
Hans och Desy Vikstens Stipendium
Marta Larssons Romstipendium
Paul Hedqvists Belöning
Sergelpriset
Stift. Nisse Zetterbergs Romstipendium
Uno Troilis stipendiefond
Vera och Göran Agnekils Stipendium för yngre konstnärer

STIPENDIENÄMNDER, EJ SÖKBARA STIPENDIER

Inez Leanders nämnd
Ragnar von Holtens minnesfond
Claes Bäckströms minnesfond
Sven Erixons nämnd
Bengt Harald Evers nämnd
Färg och Form
Jan Inghe-Hagströms Minnesfond
Rittners stipendiefond

UNDERSTÖDSFONDER

1829-års understödsfond
Emerik och Gully Stenbergs understödsfond
Bobergsska donationen
Greta Munthe-Sandbergs fond
Olof Gyllings fond
Signe och Ragnar Edlings fond

STIPENDIER OCH PRISER I SAMARBETE MED ANDRA AKADEMIER OCH KUNGL. HOVSTATERNA

Bernadotteprogrammet
Den tänkande handen
Rolf Schockprisen

EXTERNNA NÄMNDER

Unmans stipendiefond
Uddenberg-Nordingska stiftelsens stipendienämnd
Rådet till skydd för Stockholms skönhet (Skönhetsrådet)
Nordiska konstförbundets svenska sektion
Svensk-danska kulturfonden
Styrelsen för Stiftelsen Gerlesborgsskolan
Svenska Institutet i Rom
Eva Bonniers stiftelse
Styrelsen för Emma Ricklunds stiftelse
Kajsa och Olle Nymans kulturstiftelse
Stiftelsen C.M. Leric
Göran Lagervalls Stiftelse
The Schock Foundation
Stiftelsen Framtiden

Stipendier

CLAES BÄCKSTRÖMS MINNESFOND

Ann Böttcher tilldelades 2023 års stipendium om 100 000 kr ur Claes Bäckströms minnesfond med motiveringen:

Alldeles sömlöst rymmer Ann Böttchers teckningar, textilier och installationer en underström av historiska och ideologiska innebörder, en dubbel exponering av konstverkets integritet och en samhällshistoria. Hennes minutiösa, djupt meditativa och gammalmästerliga blyertsteckningar av individuella granar ingår i en romantisk genealogi från Caspar David Friedrich, Marcus Larson och C.F. Hill, en tradition som så småningom skulle skuggas av granens roll i nazismens mytologi. Med både lidelse och melankolisk försoning betraktar Ann Böttcher tecknens och symbolernas flyktiga motsägelsefullhet, förankrad i både europeisk historia och den egna biografien.

SVEN ERIXSONS MINNESFOND

Alfred Pohl tilldelades 2023 års stipendium om 35 000 kr ur Sven Erixsons minnesfond med motiveringen:

Med målningar som fångar de enkla upplevelserna, såväl som de svåra och konstnärliga, visar Alfred Pohl upp ett perspektiv i sann X-et anda. Kompromisslösa färgfält och linjer definierar hans vardagliga berättande utan att förlora måleriets sköhet. Resultatet är bilder som trots sin sammanhållna natur leder oss mot en känsla av verklighetens överklighet. Bilder som är oklara men ändå bekanta.

RAGNAR VON HOLTENS MINNESFOND

Lisa Jeannin tilldelades 2023 års stipendium om 95 000 kr ur Ragnar von Holtens minnesfond med följande motivering:

Med en djup originell fantasi och anarkistisk humor skapar Lisa Jeannin lika allvarliga som surrealistiska scenarier i teckning, film och installation. I parallella fantasivärldar försöker hon komma åt de stora existentiella frågorna med hjälp av alkemi och en rad absurda och älskvärda protagonister som hennes egen sköldpadda eller en animerad ljusmask i rullstol. Det är ett komplext konstnärligt universum som hon fortsätter att utvidga med en till synes outtömlig energi och entusiasm, alltid refererande till människans sökande efter mening i tillvaron.

Johan Thurfjell tilldelades 2023 års stipendium om 95 000 kr ur Ragnar von Holtens minnesfond med motiveringen:

Johan Thurfjells varsamt uppbyggda rumsligheter är som livsmetaforer. Genom de allra enklaste material visar han oss mänskligheten, dess ursprung, sökande efter mening och ändlighet. Ibland knappt synbart, men alltid lika berörande. Ljus i mörker. Spår efter något som nyss passerat och där skuggan bekräftar existens.

KONSTAKADEMIENS KONSTNÄRSSTIPENDIER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Utställningsstipendier		
Malin Bogholt	Gerard Bonniers fond	100 000
Anders Karlsson	Gerard Bonniers fond	100 000
Gunilla Sköld Feiler	Folke Hellström-Linds fond	100 000
Johanna Karlin	Folke Hellström-Linds fond	100 000
Jesper Nyrén	Folke Hellström-Linds fond	100 000
Resestipendier		
Andreas Ribbung	Emil Bergs resestipendium	63 000
Karl Anders Jansson	Emil Bergs resestipendium	63 000
Oskar Persson	Emil Bergs resestipendium	63 000
Tom Cullberg	Emil Bergs resestipendium	63 000
Henrik Jonsson	Emil Bergs resestipendium	63 000
Ida Idaida	Emil Bergs resestipendium	63 000
Viktor Strand	Emil Bergs resestipendium	63 000
Tomas Lundgren	Emil Bergs resestipendium	63 000
Övriga stipendier		
Mia MalmLöf	Simone de Dardels fond	24 000
	Oscar och Julie Hullgrens fond	50 000
Hans Lannér	Oscar och Julie Hullgrens fond	74 000
Bengt Rindner	William Nordings minnesfond	50 000
Angelica Kristenson Aurelius	Ulrika Rosencrantz stipendiefond	23 000
	Otte Skölds fond	31 000
Kristina Wikström	C. L. Kinmansons fond	42 000
Gunilla Wiel-Svensson	C. L. Kinmansons fond	4 000
	Maria och Axel Hemmars stipendiefond	38 000
Hanna Romin	Ida Strömers fond	64 500
Kaj Johansson	Ida Strömers fond	47 500
	Werner Åkermans fond	17 000

HJALMAR WICANDERS FOND

Anders Örnberg/Hedemora Folkets Park	Restaurering Av P.O. Ultvedts skulpturgrupp "Tragedin, komedin och farsen"	200 000
Stiftelsen Kivik Art Centre	Kivik Art Centre 2.0 - Flytten	250 000
Stiftelsen Vandalorum	Piet Oudolf: Monumentalt konstverk för Vandalorums innergård	400 000
Malmö Konsthall	Skateparkverk av Koo Jeong A	400 000

KONSTAKADEMIENS STIPENDIER FÖR KONSTSTUDENTER OCH UNGA KONSTNÄRER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Del 1: Kungl. Konsthögskolan		
Mattias Andersson	Johan Anderssons donation	37 000
Sara Nielsen Bonde	Knut och Thèrèse Anderssons donation	35 000
Stella Dieden Richter	Konstnären Otto Bjernruds minne	42 000
Moa Cedercrona	Boberghska donationen (Aa)	39 500
Nicole Khadivi	Boberghska donationen (Aa)	39 500
Isadora Israel	Professor Gustaf Cederströms minne	46 000
Simon Ferner	Ernst Julius och Adine Ekelins fond	17 000
	Emil Johansson-Thors stipendiefond	17 000
Stjerne Olle	Bengt Fredrikssons minnesfond	17 000
Frida Peterson	Sigrid Fridmans fond	52 500
Ksenya Pedan	Sigrid Fridmans fond	52 500
Alexander Hult	Seth Linnés fond	54 200
Ebba Svensson	Seth Linnés fond	54 200
Amanda Hellsten	Seth Linnés fond	54 200
Elmer Blåvarg	Seth Linnés fond	54 200
Therese Norgren	Seth Linnés fond	54 200
Anastasiia Pasko	Osyp och Elsa Majdanjuks minnesfond	42 000
Esmeralda Ahlqvist	Signe Rydbergs fond	31 000
Karin Lindstén	Gustaf Rydbergs fond	16 000
	Harald Sallbergs fond	15 000
Gurli Kruber	Axel Theofron Sandbergs donation	50 000
Elina Birkehag	Axel Theofron Sandbergs donation	50 000
Ebba Birkflo	Axel Theofron Sandbergs donation	50 000
Sarali Borg	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	52 000
Ossian Söderqvist	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	52 000
Aron Agélii	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	52 000
Johanna Kindahl	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	52 000
Erik Thörnqvist	Ragnar och Hilma Svenssons donationsfond	52 000
Judith Weegar	Weberska fonden	45 000
Olga Krüssenberg	Weberska fonden	45 000
Del 2: Alla konsthögskolor		
Ana Maria Godinho Prates Alves Bento	Akademiens särskilda understödsfond	40 250
Oskar Persson	Akademiens särskilda understödsfond	40 250
Alma Edvall Bons	Akademiens särskilda understödsfond	40 250
Lova Ranung	Akademiens särskilda understödsfond	40 250
Astrid Gasynski	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	47 500
William Reed	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	47 500
Sofia Eriksson	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	47 500
Fredrikke Jul Vedelsby	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	47 500
Emanuel Cederqvist	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	47 500
Lukas Andersson	Eva & Hugo Bergmans minnesfond	47 500

KONSTAKADEMIENS STIPENDIER FÖR KONSTSTUDERANDE OCH UNGA KONSTNÄRER forts.

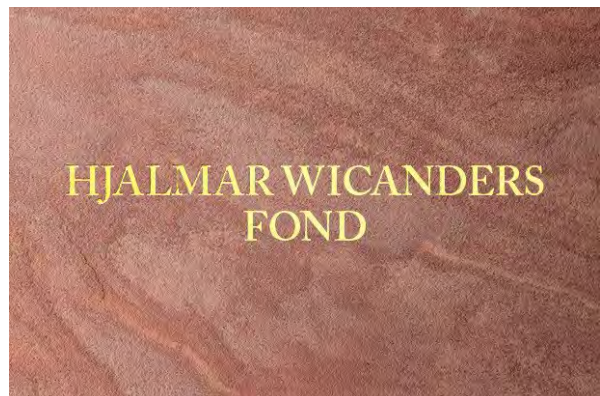
Stipendiat	Fond	Belopp kr
Martin Eltermann	von Beskowska fonden	17 000
	Monica de Meyeres minnesfond	21 000
Oda Hagerud	Jenny Linds stipendiefond	48 750
Max Glader	Jenny Linds stipendiefond	48 750
Kajsa Rönnholm	Jenny Linds stipendiefond	48 750
Jonna Hägg	Jenny Linds stipendiefond	48 750
Evelina Nolin	Jenny Linds stipendiefond	48 750
Nils Ekman	Jenny Linds stipendiefond	48 750
Linnéa Gad	Jenny Linds stipendiefond	48 750
Mohamed Al-Amin Zouiten	Jenny Linds stipendiefond	48 750
Eeyhaneh Mirjahani	Molly och Ragnar Rudemars fond	54 500
Clara Ketter	Molly och Ragnar Rudemars fond	54 500
Christoffer Rutström	Molly och Ragnar Rudemars fond	54 500
Evangelina Geromichelou	Molly och Ragnar Rudemars fond	54 500
Jost Dolinsek	Molly och Ragnar Rudemars fond	54 500
Daniele Di Girolamo	Greta Munthe-Sandbergs konstnärsfond	25 000
Emma Birkelund	Greta Munthe-Sandbergs konstnärsfond	25 000
William Jernberg	Erik Sääfs stipendiefond	49 500
Hjördis Gréta Guðmundsdóttir	Erik Sääfs stipendiefond	49 500
Del 3: Carl Larssons stipendiefond		
Siri Elfhag	Carl Larsson	45 000

KONSTAKADEMIENS ARKITEKTSTIPENDIER

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Olof Davidsson	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	30 000
John Funkqvist	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	30 000
Adam Gustafsson	Bo Edblads och Maureen Wells stipendium till unga arkitekter och konstsnickare	30 000
Carin Bergström Linder	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Ethem Erdogan	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Nils Chigot Eriksson	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Ivan Grelz Andersson	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Käbi Noodapera Ramel	Anders Mortners arkitektfond	17 500
Nicklas Ivarsson	Anders Mortners arkitektfond	17 500

KONSTAKADEMIENS ARKITEKTSTIPENDIER forts.

Stipendiat	Fond	Belopp kr
Helena Heymowska	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Anna Kulin	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Daniel Lindberg	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Marcelo Rovira Torres	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Anna Zander	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Mariana Lazaro Rantanen	Anders Mortners arkitektfond	35 000
Johan Örn	Ivar & Anders Tengboms fond	46 000
Hannes Frykholm	Ivar & Anders Tengboms fond	46 000
Hugo Lindberg	Ivar & Anders Tengboms fond	46 000
Daniel Norell	Ivar & Anders Tengboms fond	46 000
Stellan Gulde	Ivar & Anders Tengboms fond	46 000
Filippa Hallstensson	Ivar & Anders Tengboms fond	46 000

A large, vibrant bouquet of flowers is the central focus, housed in a weathered, classical-style urn. The bouquet is a mix of white tulips with yellow centers, pink tulips, bright orange tulips, and clusters of small blue flowers. It is filled with greenery, including long-stemmed leaves and delicate, feathery sprigs. The urn sits on a tall, ornate, light-colored stone pedestal. To the left, a classical statue of a nude male figure is partially visible, standing on a wooden base. The background is a light-colored wall with decorative circular medallions. The floor is made of large, patterned tiles. The overall scene is set in a grand, classical interior.

HÖGTIDSSAMMANKOMSTEN

Program

Konstakademiens Högtidssammankomst 16 februari 2024

HÄLSNINGSORD

Preses Helena Tallius Myhrman

UTDRAG UR ÅRSBERÄTTELSE

Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt

MUSIK

Smile (Charlie Chaplin)

Viktoria Tolstoy – sång

Krister Jonsson – gitarr

UTDELNING AV KONSTAKADEMIENS PRISER, BELÖNINGAR OCH STIPENDIER

Preses Helena Tallius Myhrman

Vice preses Klara Kristalova

MUSIK

In the Dark (Traditionell)

Viktoria Tolstoy – sång

Krister Jonsson – gitarr

HÖGTIDSTAL

Fantasins arbetsplats: Några tankar om konst, politik och frihet

Stefan Jonsson, författare och kritiker samt professor
i etnicitet vid REMESO, Linköpings universitet

AVSLUTNINGSORD

Preses Helena Tallius Myhrman

Hälsningsord

Preses Helena Tallius Myhrman

Ärade pristagare, ärade ledamöter och kära gäster.

Hjärtligt välkomna till Konstakademiens Högtidssammankomst, som härmed förklaras öppnad. Konstakademiens ändamål är kort att tillvarata frågor av vikt inom bild- och byggnadskonst. I hälsningsorden vill jag tala om transformation i byggande.

Transformation handlar om att förändra sammanhanget för platser, städer eller byggnader till det bättre så att de både kan bevaras, utvecklas och fyllas med liv. Transformation kan innebära både återbruk och nybyggnad, som idémässigt och arkitektoniskt kopplar ihop befintligt med nytt och som lyfter både användning och plats.

Världens största konferens för arkitekter slog i somras fast att byggnader som redan finns behöver återanvändas i mycket högre grad än vad som sker idag. Anledningen var att nybyggnation enligt en färsk FN-rapport är den enskilt största utsläpparen av växthusgaser globalt. Beredskap för omställning behöver börja tidigt och i högskolestudier.

En kulturförändring är på gång och nybyggnation kan inte längre alltid vara den självklara utgångspunkten. På Chalmers i Göteborg ser man en stark trend mot transformation, återbruk och ombyggnader. Drygt 30 procent av förra årets examensarbeten handlade om transformation och ombyggnad i någon form. Även examensarbeten på Kungliga Tekniska Högskolan, Lunds Tekniska Högskola och Konstfack visade ett tydligt fokus på återbruk och ombyggnation.

På Kungliga Konsthögskolans arkitekturskola ses återbruk av relativt nya hus som en nödvändighet. Förra året startades Post-acceleration, en ny kurs med fokus på transformering och utveckling av byggnader uppförda efter 1950. Professor Lone-Pia Bach hoppas att studenterna efter genomgången kurs ska fungera som ambassadörer på många platser i samhället och föra in nya perspektiv i såväl lagstiftning som stadsplanering och byggsektor.

Fler behöver se det befintliga som resurser med hög potential. För det behövs nya synsätt som frångår det självklara i att riva, för att i stället återbruka hela byggnader och inte bara byggmaterial.

Kungliga Konsthögskolans arkitekturskolas studenter har studerat området Alviks strands planerade storskaliga rivningar. Projektet är ett exempel på hur nybyggnation fortfarande är normen, trots att det pratas mycket om hållbarhet och återbruk. Det centrala läget med mycket god kollektivtrafikförsörjning planeras ge plats för 1 300 nybyggda bostadsrätter.

Alviks strand är idag bebyggd med väl formade kontor och verksamhetsbyggnader med mera, från sent 1970-tal till 1990-tal, i typisk Stockholmsterräng och -natur. Med rejält kuperad mark som sluttar ned mot Mälaren och vacker sjöutsikt mot Stockholms inre skärgårdsöar som Kungsholmen, Lilla och Stora Essingeöarna.

Områdets så kallade bananhus i gult danskt tegel är flexibla kvalitetsbyggnader som ritades på 1980-talet och är byggda för att stå i minst 100 år. Att de skulle komma att rivas efter 40 år fanns det då ingen tanke om. Det finns många liknande exempel.

Byggsektorn står idag för en mycket stor resursförbrukning och är en av våra största källor till koldioxidutsläpp och stora avfallsmängder. Rivningar ger i sig stora klimatutsläpp, med många och tunga transporter av stora mängder rivningsmassor, ofta genom bebyggda områden. Varefter nya materialtransporter tillkommer för nybyggnationen. Både rivnings- och nybyggnadsskede skadar mark och växtlighet och orsakar buller under lång tid. Det är knappast hållbart byggande.

Det behövs idag flera perspektiv på det som planeras och byggs. Befintliga byggnader måste ses som resurser och återanvändas på ett kunnigt sätt. Kunskapen om hur man kan transformera byggnader behöver spridas bredare. Det är idag tyvärr inte självklart att den kunskapen finns bland beställare, på stadsbyggnadskontor eller hos byggbolagen.

Platser, kvarter och byggnader kan transformeras i grunden samtidigt som över tid tillkomna olika arkitektoniska skeden och kvaliteter bevaras. Form, färg och material kan hanteras utifrån det nya projektets möjligheter. För det krävs att stadens politiker och tjänstemän är med på noterna och att kunniga beställare arbetar i nära samarbete med skickliga, analytiska arkitekter och konstnärer.

Stockholms stad skulle idag knappast ha agerat lika lyhört inför totalrivning. Vad gäller Alviks strand finns det nu hopp. Kännedom har kommit om att bananhusen kanske inte rivs. Det välkomnas!

Avslutningsvis: Arkitektur berättar om förfluten tid och länkar ihop oss med tidigare generationer, skapar sammanhang och stabilitet. Arkitektur ger oss ramar för social interaktion, skapar tillhörighet till platser, samhörighet med andra människor och blir identitetsskapande. Ur det perspektivet borde återbruk av byggnader och miljöer vara en självklar del i ett hållbart samhällsbyggande.

Tack för ordet!

Preses Helena Tallius Myhrman

Utdrag ur årsberättelse

Ständig sekreterare Elisabeth Alsheimer Evenstedt

Ärade pristagare, kära ledamöter och gäster.

Här följer ett utdrag ur Kungl. Akademien för de fria konsternas årsberättelse för 2023; Akademiens *tvåhundraåttionionde* verksamhetsår.

Enligt portalparagrafen i Konstakademiens stadga är dess uppgift: ”att främja utvecklingen av målar-, bildhuggar- och byggnadskonst samt andra till bildkonsten hörande konstarter”

Akademien ska värda sina samlingar och göra dessa tillgängliga för forskning och studier, anordna utställningar med programverksamhet samt främja nationella och internationella kontakter. Att värna och utveckla kunskap inom dessa kärnområden är Akademiens fundament, och kvalitetsbegreppet står i fokus för all verksamhet.

LEDAMÖTERNA

Utan ledamöternas kunskap och engagemang finns ingen akademi. Under det gångna året har Konstakademien förlorat kollegor och vänner och jag ber er minnas:

Konstnären Sivert Lindblom

invalid som ledamot 1974.

Konstnären Lars Olof Loeld

invalid som ledamot 1990.

Konstnären Elisabet Oscarsson

invalid som ledamot 2010.

Minnesord över dessa bortgångna ledamöter har hållits i anslutning till Akademiens månadssammankomster.

Under verksamhetsåret utökades ledamotskretsen genom inval. Vid plenum i april månad valdes hedersledamoten Patrick Amsellem, arkitekten Johan Arrhov och

konstnären Bella Rune in som nya ledamöter. Vid plenum i november månad blev konstnären Leif Holmstrand och arkitekten Louise Masreliez ledamöter.

För närvarande består Konstakademien av 124 nationella ledamöter och 22 internationella hedersledamöter. Som stöd i de formella delarna av det inre akademiarbetet har ledamöterna nu också arbetsordningar, som formulerats med sakkunnig hjälp av Lynda Ondrasek Olofsson.

Jag vill gärna framföra ett varmt tack till alla er ledamöter för det intresse och den omsorg ni visar er akademi. Detta, till allra största delen ideella engagemang, är avgörande för möjlighet att fullfölja Konstakademiens uppdrag.

VERKSAMHET

Generösa donationer säkrar genom hundratalet olika fonder och stiftelser möjligheten att stödja konstnärer och arkitekter genom olika stipendier. Under året kunde drygt 11 miljoner kronor i utdelade medel göra skillnad för många mottagare tack vare kapitalförvaltaren Niklas Sjöbloms initierade kunskap och erfarenhet.

De årliga utställningsstipendierna skapar en generös plattform med bidrag ur Gerard Bonniers fond och Folke Hellström-Linds stiftelse. Ett ekonomiskt stöd delas ut till stipendiaterna tillsammans med både utställning och katalog. Under 2023 fick sex stipendiaterna denna möjlighet.

Under verksamhetsåret visades hela 24 olika utställningar i Konstakademiens hus. Flera av dessa har också inkluderat program med delvis andra kulturuttryck; filmvisningar, musik med olika inriktningar, poesi och samtal. För besökare håller Konstakademien öppet tisdag–lördag kl 11–16 med fri entré för alla. Det egna kaféet tar varje dag emot hundratalet gäster. Det totala antalet besökare ökade med drygt 30 procent under 2023.

Kungliga Akademien för de fria konsterna deltog också i firandet av Jubileumsåret 50 | 500. Seminariet med rubriken *500 år av kunglig arkitektur* – med uppskattade föreläsningar av sju föredragshållare – ägde rum i slutet av september månad. Hedersledamoten Carl-Johan Malmbergs bok med titeln *Ögonblicket mellan före och efter: Rembrandts målning Batavernas trohetsed till Claudius Civilis* gavs ut i oktober. Den stora satsningen *Ideal i gips* med presentation av valda delar av Akademiens unika samling av gipser förbereddes av tidigare medarbetarna Eva-Lena Bengtsson, Christina Risberg och konservator Elisabet Tebelius, med avgörande insatser under slutfasen av intendent Svante Tirén inför vernissagen i november månad. Ett uppriktigt tack riktas till Stiftelsen Léo Holmgrens Minne för viktigt stöd. Slutligen kunde de 10 kungliga akademierna, som alla har ett nationellt uppdrag inom sina respektive områden, genomföra en föreläsningsserie i Konstakademiens hörsal – vilken också ingick i jubileumsprogrammet.

Konstakademiens största enskilda tillgång är Rembrandts mästerverk *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis* som genom ledamöternas beslut om ett förlängt och nytt depositionsavtal finns tillgängligt i Nationalmuseum under flera år framöver. Det massmediala intresset för konstverket – liksom för ett par andra frågor knutna till Akademien – manifesterades under hösten 2023 och blev en utmaning i vardagen för Akademien, men öppnade också möjligheten för en ny donation knuten till målningen.

SAMVERKAN

Akademien har under året dessutom genomfört bokpresentationer, föreläsningsserier, seminarier, utställningar samt musik- och litteraturprogram i samverkan med ett stort antal aktörer. Arkitektföreningen i Stockholm, Dansmuseet, Judisk kultur i Sverige, Piano Visions, och Proustsällskapet återkommer regelbundet liksom även föreningen Humanisterna. Under 2023 firade föreningen Nutida Svenskt Silver sina 60 år med en jubileumsutställning i Tengbomhallen, och Franska Institutet visade utställningen *Notre Dame* i samma lokal.

Samverkan sker sedan 2017 med Hovförvaltningen genom H.M. Konungens teckningstävling för unga

tecknare – *Den tänkande handen* – som varje år uppmärksammar 10 nominerade av vilka 3 stipendiater får motta vardera 100 000 kr tack vare en donation från Elisabeth och Gustaf Douglas stipendiefond.

Bernadotteprogrammet, som instiftades i samband med H.M. Konungens 70-årsdag, sker i berikande och uppskattad samverkan med systerakademierna Musikaliska Akademien, Vitterhetsakademien, Svenska Akademien och Gustav Adolfs Akademien. Stipendieprogrammet har utökats till att omfatta även ett årligt Bernadottepris som delades ut för första gången under jubileumsåret 2023.

Syftet med all denna mångsidiga verksamhet är att sprida kunskap om Konstakademiens historia, dess gärning och uppdrag samt bidra till ett spännande och omväxlande kulturliv.

FASTIGHET OCH INVENTARIER

Fastigheten på Fredsgatan, som är Akademiens hem sedan 1780-talet, är kulturminnesmärkt, och husarkitekten Erik Wikerstål garanterar tillsammans med förvaltaren Joakim Brofalk – och kansliets medarbetare – kvaliteten i nödvändiga förbättringar och underhåll. Det nya arkivet, som sammanfattar dokument och handlingar som finns bevarade sedan 1750-talet, färdigställdes under föregående år.

En nödvändig översyn av ledamöternas sessionssal innebar installation av helt ny teknik, ommålade väggar, konservatorsinsatser av träarbeten i salen, nya gardiner, omklädda stolar, ny bordsduk och en kristallkrona med vackrare fäste. I detta arbete har hedersledamoten Kerstin Wickmans liksom inredningsarkitekt Kersti Sandin Bülow's engagemang varit ovärderligt. En äldre rokokostol – som under många år varit förpassad till en undanskymd tillvaro – har fått en helt ny klädsel och en genomgripande renovering med stöd av Carl Malmstens Hantverksstiftelse. Preses-stolen från slutet av 1800-talet är omklädd och dess ståtliga guldbroderier är nytillverkade efter den äldre förlagan av skickliga hantverkare från Handarbetets Vänner.

Kansliets rum har renoverats under året som passerat, vilket inneburit att medarbetarna nu fått ändamålsenliga och mer funktionella arbetsplatser i fler och större lokaler.

ORGANISATION

I början av 2023 projektanställdes Annakarin Lindberg för att ansvara för omflyttningar och genomgång av arkivalierna. Ny intendent för konst-, arkitektur- och möbelsamlingarna är Svante Tirén, och efter sommaren anställdes Ann Kristin Leksell som ekonomiansvarig i organisationen – som nu består av 12 anställda.

Arbetet inom kansliet har under året också inneburit att den engelska hemsidan kan publiceras. *Meddelanden*, som är namnet på den trycksak som beskriver Konstakademiens mångfasetterade uppdrag under ett helt år, utkom åter våren 2023 och då efter flera års uppehåll.

Kollegorna vid kansliet arbetar dagligen med att förvalta och genomföra beslut och uppdrag i verksamheten och är värda ett särskilt omnämnande med uppskattad erkänsla för engagemang och stöd i vardagen.

AVSLUTNING

Vi lever i en omskakande tid – som kan målas i mörkare färger än när jag senast redogjorde för det verksamhetsår som då avslutats. Det har blivit om möjligt ännu viktigare att kulturen får och tar en berättigad plats och tillåts ställa krav för att förena och synliggöra de värderingar som över tid är livsavgörande för oss människor.

Den kunskap som finns i arkivmaterial och samlingar, som tydliggörs i dokument, arbeten och beslut och de olika färdigheter som ledamöterna bidrar med inom konst, arkitektur och kulturfrågor samt de anställdas yrkeskunskaper – bidrar tillsammans till den rikedom som är Kungliga Akademien för de fria konsterna.

Från dåtid till nutid och in i denna ovissa framtid.

Som ständig sekreterare tackar jag nu för er uppmärksamhet.

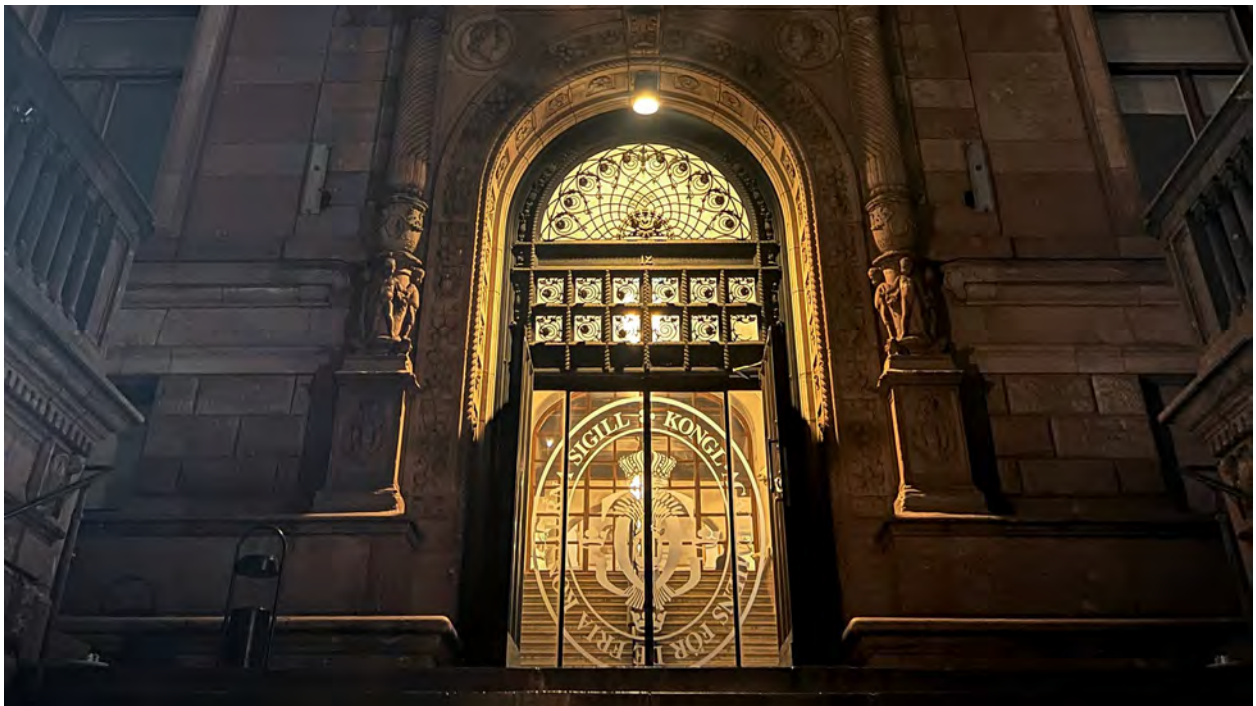

Foto: Svante H. Tirén.

st 16 februari 2024

Högtidstal

Fantasins arbetsplats: Några tankar om konst, politik och frihet
Stefan Jonsson, författare och kritiker samt professor i etnicitet vid REMESO, Linköpings universitet

Ärade pristagare, kära ledamöter, kära gäster.

Mitt uppdrag ikväll är stimulerande: att säga något om skönheten, eller rättare sagt den *otyglade skönheten*, och varför den möjligen kan bistå oss i försvaret av demokratin mot en politisk förruttnelse som tränger närmre. Min idé är att konstnärliga processer vet något om politiskt handlande och demokratiskt deltagande som är svårtillgängligt för exempelvis historieskrivning, statsvetenskap, sociologi och journalistik – och kanske framför allt för våra politiker själva. Här hinner jag inte reda ut varför det är så. Jag ska ge tre exempel, två i början, ett i slutet, och däremellan några resonemang och bilder.

För mig är denna fredag minnesvärd. En vanlig fredagskväll hemma i Norrköping hade vår lilla familj antagligen tittat på någon tv-serie tillsammans. Eftersom både min hustru och vår elvaåriga dotter gillar avancerad apokalyptisk fantasy blir det gärna sådana serier. Som ni vet förutsätter fantasygenren att det finns inte bara en värld utan flera, var och en präglad av sin ordning och sina krafter. Intrigen handlar oftast om en liten grupp utvalda som tar reda på hur man flyttar sig mellan världarna. Deras uppdrag är att förhindra att världarna förintar varandra.

Låt mig låna ett drag från dessa berättelser. Låt mig ta ett stort kliv genom en dörr i luften och flytta mig till ett par andra världar, lika avlägsna och olika varandra som två galaxer. Det som förenar dem är att de rätt nyligen fått vår uppmärksamhet.

Det idéhistoriska råmaterialet till *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis* är grovt och enkelt. Ledamöterna av Konstakademien känner till historien. Ni äger tavlan. Carl-Johan Malmberg har förra året givit ut en mycket bra bok om den. På 1650-talet byggs ett nytt stadshus i Amsterdam. 1648 har landet blivit fritt från Spanien efter långvariga krig. De nederländska republikerna står på höjden av sin bana – med en handelsflotta om sextontusen fartyg och ett växande kolonialvälde. Med det nya stadshuset – som i två hundra år ska förbli den största sekulära byggnaden i Europa – manifesterar sig Amsterdam och Nederländerna som världens mitt. Landets hetaste konstnärer anlitas för att tolka det unga imperiets framväxt. En åldrande Rembrandt får hoppa in som reserv när en av de yngre konstnärerna dör. Motivet han väljer, batavernas revolt mot den romerska ockupationsmakten år 69–70, en mytomspunnen händelse från landets forngermanska ursprung, får illustrera Nederländernas till synes förutbestämda väg mot nationell frihet och imperiell storhet.

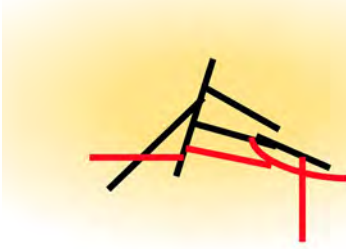
Det som intresserar oss i bilden är det starka skenet som lyser upp gestalterna nerifrån eller underifrån. Ljuskällan tycks vara själva bordsskivan som de sammansvurna sitter omkring. Det går visserligen att tänka sig några vaxljus, dolda bakom de främre kropparna. Att målningen inte visar sådana tyder på att den vill framställa något annat. Den vill få det att framstå som att ljuset alstras av den församlade gruppen själv, eller rättare sagt av själva sammanhållningen eller sammansvärjningen mellan personerna. Ljuset skiner och strålar från rummet mellan deras kroppar.

Svärd, armar, gester och miner löper mot den zon de delar med varandra. Den handling de begår tillsammans, edsvärelsen, tycks alstra detta ljus som samtidigt belyser deras förvandling.

Av tretton individer uppstår i bildens pulserande nu – i ”ögonblicket mellan före och efter”, som Malmberg uttrycker det – ett kollektiv. Svärdens, händernas, gesternas och blickarnas riktning antyder denna skapelse. Det är inte alldeles olikt en fantasyfilm: när klingorna nuddar varandra, när individerna fusionerar till ett kollektiv, tänds frihetens ljus. Ljuset är så sett ett medium för batavernas gemenskap, vilket också är målningens mening och budskap.

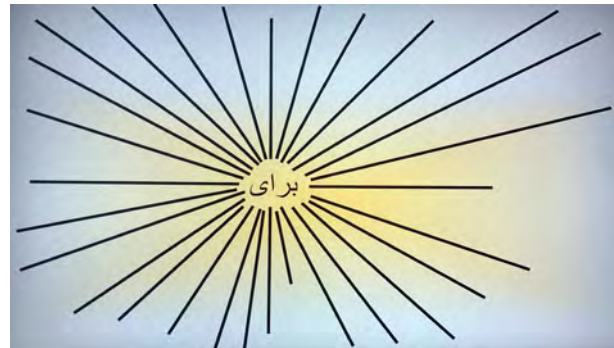
Låt oss nu kliva från denna värld till ett nästan motsatt universum. Här har jag ingen bild, men ett Youtubeklipp. Verket i fråga är ett kort musikstycke, en sång. Även denna känner många av er till. Även här är det idéhistoriska råmaterialet grovt. Den femtonde september 2022 besökte den 22-åriga kurdiska iranskan Mahsa Jina Amini huvudstaden Teheran. Hon arresterades av sedlighetspolisen därför att hon inte bar sin hijab korrekt, misshandlades i fängelset och dog dagen därpå. Ett dygn senare och månader framöver utbröt protester, de största i landets historia sedan revolutionen 1979. Bland exiliranier spreds samtidigt en uppmaning på sociala medier. ”Varför protesterar iranska folket? Berätta!”

Tiotusentals reagerade med inlägg på Twitter. Inläggen började alla med *barâ-yé*, som på svenska betyder ungefär ”därför att” eller ”så att”.

Den iranske artisten Shervin Hajipour samplade 29 twitterpostningar och gjorde en sång. Jag vill ta ett par minuter för att lyssna på sången.

Länk till sången: youtube.com/watch?v=z8xXiqyfBg0

Baraye är ett slående exempel på hur den konstnärliga processen absorberar sociala energier, besvikelser, förhoppningar och ideal och smälter om dem till ett uttryck, ett verk.

Tjugonio twittermeddelanden förvandlas till ett kollektiv, som framträder liksom för första gången i Hajipours plågade och beslutsamma ballad. Det är förstås inte helt likt Rembrandt, som smälter samman myt och politik till en skapelse som låter betraktaren förnimma frihetens sken, men det är inte heller helt olikt. Vi vet att konsten har denna förmåga. Den ger åt livet och världen en form eller gestalt, ett förkroppsligande, en synlighet eller stämning, en materialiserad mening eller innebörd, ett sken, som placerar verkligheten – det hårda nuet genomdränkt av förtryck – mot en horisont av möjligheter.

Hur utför konsten denna uppgift? Genom sitt oberoende. När samhällets politiska demon slår fast: ”Så måste det vara”, invänder konstens demon: ”Det kunde också vara på ett annat sätt.” Konsten erinrar om att människans och därmed även samhällets bestämning är friheten att skapa sig själva på nytt. Här får vi återvända till en av den moderna estetikens grundläggande debatter och framför allt till Friedrich Schiller, som påstod att konstens särskilda förmåga är att ge ett *sken* av frihet. Schiller skrev i *Kalliasbrevet*: ”varje naturligt skönt föremål utanför mig

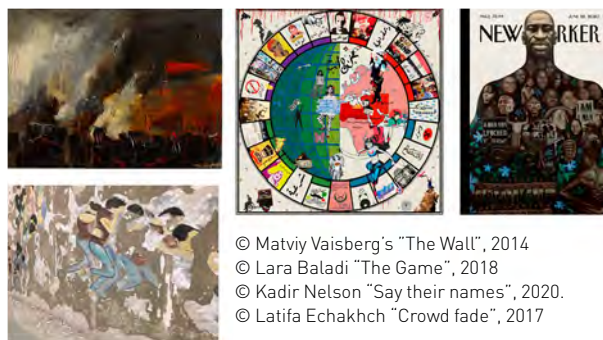
bär med sig ett löfte om lycka som ropar till mig: var fri likt mig!"

I sitt insisterande på friheten är den konstnärliga praktiken och den estetiska formen sammanvävda med det demokratiska livet. Varför? Därför att demokratin – om vi fattar ordet i en lite djupare och strängare mening – förutsätter ett erkännande av att varje människa är född fri med förmåga att tillsammans med andra forma ett samhälle där friheten är både medel och mål för det gemensamma livet. Utan ett sådant erkännande skulle vi hamna i ett annat slags samhälle där vissa anses födda att lyda, andra att befalla. Ett samhälle där ens frihet graderas efter ståndstillhörighet, kast, härkomst och kön. Ett auktoritärt samhälle som vi vissa dåliga morgnar anar bakom hörnet, eller förtvivlar över därför att det redan är här.

En text som inspirerat mig de senaste åren är Bruno Latours analys av det politiska systemets kris. I nästan alla världens länder, inte minst de parlamentariska demokratierna, vacklar de politiska systemen under trycket dels från den digitala kapitalismen som slagit sönder förutsättningarna för det offentliga samtalet och rationellt politiskt beslutsfattande, dels från en allt större del av befolkningen som inte känner sig representerad av systemet. Latours slutsats – han är inte ensam om den – är att den politiska demokratin bör flytta ut från parlamentet och regeringskansliet och förverkliga sig i nya former. När han klargör sin tanke tar han fasta på det nordiska ordet *ting*.

"Ting" är en homonym: det hänvisar till olika betydelser. "Ting" är också en paleonym: gamla betydelser färgar av sig på hur ordet används idag. Vanligtvis tänker vi att ett ting är ett föremål eller en sak. Men ett ting är även en fråga eller ett ärende: en juridisk sak eller offentlig angelägenhet. Det är också en sammankomst eller ett rådslag. När Latour förespråkar en "tingets politik" menar han en politik som behandlar varje fråga, faktum och förslag i alla dessa tre betydelser. Han tänker sig en intensifiering av demokratin och hämtar sin inspiration från konsten. Verksamheten där handlar ofta om att folk samlas kring ett *ting* – det vill säga en bild, skulptur, bok, pjäs, sång, film eller någon annan sak – för att med hjälp av inbillningskraft och diskussion transformera det till ett *ting* – det vill säga ett rådslag, en diskussion, en cirkel.

Hur ska då detta gå till? Svaret är att det redan sker i oräkneliga former. Konstnärer, författare, filmare och teaterskapare har länge experimenterat med tingets politik – i arbetssätt, gestaltungsmetoder, scen-, utställnings- och diskussionsformer. Huset vi befinner oss i, Kulturhuset i Stockholm, är ett enastående exempel. Latour ställer de rätta frågorna: Varför pågår inget egentligt arbete med att stärka och förnya våra demokratiska institutioner? Varför drar det politiska systemet inte nytta av konstens kunskap om demokratin?

Matviy Vaisberg (Majdan) – Lara Baladi (Tahrir) – (Kadir Nelson) Minneapolis – Latifa Echakhch (Gezi Park)

Jag tänker mig alltså estetiken som ett vetande om det politiska. Detta innebär inte att vi ska ålägga konsten en didaktisk uppgift. Det innebär inte heller att vi bör ställa konsten i politikens tjänst eller att den måste blanda sig i politiken. Det innebär däremot att konsten genom att hävda sin autonomi hävdar människans frihet. Som uttryck av en skapande frihet, med sin mångfald av röster och sina brytningar mellan olika perspektiv, är verket ett ting, en mötesplats. Att tillägna sig dess kalejdoskopiska seende och inlevelse i historiens konflikter är att praktisera demokrati.

Den estetiska gestaltningen är en mänsklig aktivitet som är kongenial med demokratins potential: den är mångrostad (som demokratin), den ser världen från många perspektiv samtidigt (som demokratin), den är per definition social och kollektiv (som demokratin), och den är otyglad och gränslös (som demokratin). Därför kan konsten peka ut den representativa demokratins och politikens oundvikliga tillkortakommande.

Vad konsten vet om demokratin gäller också en sällan uppmärksammas sida av den politiska processen: innan människor träder fram som politiska subjekt som

representerar en grupp, ett intresse, ett program eller en ideologi, framträder de som estetiska subjekt genom det enkla faktum att de *presenterar sig* i det offentliga rummet. Eftersom konsten är mångrostad och yttrar sig som sinnliga, kroppsliga, visuella, audiella, språkliga och emotionella uttryck, kan den förmedla detta demokratiska framträdande: människor som tidigare behandlades som om de inte fanns eller som om de ej var människor tar gestalt och erövrar politisk röst.

© Britta Marakatt-Labba, "Deattán (Mardröm)", 1984.

© Anders Sunna, "30 km tvång", 2013

Britta Marakatt-Labba – Anders Sunna – Katarina Pirak-Sikku

Konsten klargör också meningen med sådana förlopp: samhället presenterar sig självt på nytt, söker efter mer adekvata representationsformer. Demokratin är försvarad och förnyad. Vägen av samisk konst i nordisk offentlighet det senaste årtiondet är ett gott exempel. Av denna anledning är många statsvetare och politiska teoretiker idag nyvaknat intresserade av konsten. De frågar: På vilka sätt påverkar politiska rörelser och estetiska uttryck varandra?

Sambandet mellan konst och demokrati märks alltså när demokratin vidgas och förnyas. Men som vi vet märks det lika tydligt när det går åt andra hållet. Det första som sker när samhället avdemokratiseras är att den konstnärliga friheten försvinner. Jag börjar min bok *Den ottyglade skönheten* med en tillbakablick till Wien i mars 1937 då författaren Robert Musil höll ett föredrag på inbjudan av Werkbund, modernisternas och funktionalisternas förening. Musil hade valt sitt ämne med omsorg. Hans tal kom att heta *Om dumheten*. Det blev så populärt att Musil fick upprepa anförandet flera gånger under året.

Åhörarna märkte att Musil närmade sig ämnet försiktigt. Han spelade inte på folks känslor utan vädjade till deras förstånd. Han namngav ingen. Han yttrade inte ordet nazism. Inte heller ordet fascism. Han uttalade inte ens

orden nationalism eller antisemitism. Han pekade inte ut några andra skyldiga än den till synes tidlösa Dumheten.

Musils tal om dumheten är ett fascinerande exempel på hur någon skriver och talar när han står i förtryckets skugga.

Eftersom det är alltför riskabelt att hänvisa till aktuella händelser och individer, får han uppamma all sin fantasi och intelligens för att framföra något som inte längre går att säga eller får sägas, men som likväl måste förmedlas.

Det finns vittnesskildringar från Musils föredrag. "Den politiska situationen gjorde att uppmärksamheten kring föredraget blev enorm", sa skulptören Fritz Wotruba i en minnesbild. Anförandet blev Musils sista framgång. Det blev också den sista större offentliga samlingen i det intellektuella Wien. I efterhand ter det sig som en avskedsfest och minneshögtid över de döda, tillfogade Wotruba, för av de närvarande var säkert 75 procent judar.

Min poäng med återblicken är inte att vi nu på 2020-talet nödvändigtvis står i ett läge som liknar Musils 1937. Den frågan bör förvisso ställas, men jag vill betona en annan kontinuitet, som inte handlar om hur historien eventuellt upprepar sig utan om hur demokratin framhårdar. I Wien 1937 när nazismen expanderade som mest valde Musil att mobilisera sin konstnärliga intelligens för att hålla offentligt föredrag om dumheten. Praktiskt och politiskt var föredraget betydelselöst. Det gick som det gick i alla fall. Musil själv räknade inte heller med annat. Likväl – han talade. Hans föredrag blev ett exempel på en protest varigenom demokratin överlever, genom fascismens långa natt, som hopp och som modell för en oklar framtid.

Majdan – Hongkong – Chiapas – Occupy – Arabisk vård – Paris

Jag närmar mig slutet av mitt anförande. Det politiska 2000-talet har inte bara inneburit auktoritär högerpopulism. Vi har också sett en våg av protester, som förnyat det demokratiska livet underifrån, och en handfull demokratiska revolutioner. Dessa folkresningar går ofta hand i hand med en väldig utvidgning av det konstnärliga skapandet. I min forskning har jag intresserat mig särskilt för konsten från Tahrirtorget i Kairo under 25 januari-revolutionen 2011 och på Majdan i Kyiv 2013–2014. Konsthistorikern Nazar Kozak har jämfört den ukrainska revolutionens konst med vad Joseph Beuys kallade en "samhällsskulptur" där den estetiska gestaltningen fungerar som en "osynlig substans" som smälter samman människorna. Teoretikerna Dmytro Shevchuk och Maksym Karpovets har betonat hur Majdanrevolutionen frigjorde "skapandet och en kollektiv inbillningskraft" som frambringade "en alternativ version av den samhälleliga verkligheten".

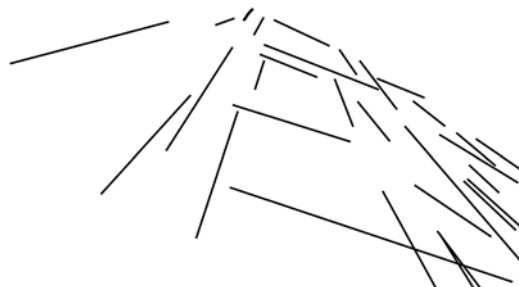
Idag frågar vi oss vad som återstår av dessa demokratiska genombrott. Var alltsammans förgäves? Ett av revolutionens konstverk är Maria Plotnikovas performance och installation *Håll isär eller Stick Apart*. Det är inte det bästa verket från Majdan. Jag väljer det därför att det visar, kanske lite för tydligt, vad konsten vet om demokratin. I verkets performedel samlas en grupp människor som utan att använda händerna håller ett stort antal stavar eller ribbor sammanpressade mellan sina kroppar, samtidigt som de rör sig framåt i formation.

Stavarna tycks hålla dem samman, som banden av solidaritet höll de hundratusentals revolutionärerna på Majdan samman till ett demokratiskt kollektiv. Idag finns banden inte längre kvar, annat än som ett minne hos dem som var med. I Plotnikovas installation hänger de kvar i luften i form av träribbor, medan kropparna är borta. Så visar hon att den demokratiska resningen bestod av oräkneliga förbindelser av solidaritet mellan

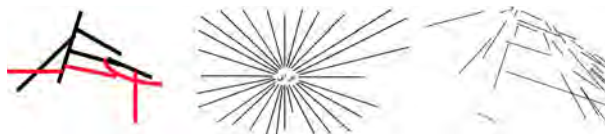
människor som valde att luta sig mot varandra när de hävdade sin frihet i upproret. Ju mer de lutade sig mot varandra, desto friare var de. Det är ett intressant verk eftersom det synliggör och permanentar protestens osynliga substans.

Det vi ser i Plotnikovas verk är strängt taget en sammanhållning, eller rättare sagt en kristallisering av en sådan sammanhållning, då många såg friheten som en gemensam sak.

I ögonblicket mellan före och efter är sådana situationer fyllda av intensitet, ljus, energi och känsla – som i Rembrandts bordsskiva eller Hajipours röst. I efterhand tycks det återstå bara några streck, ribbor, stavar eller kvastskäft, ett politiskt skelett. Allt annat är osynligt, men fortlever, konserverat i konsten, kropparna och fantasin – och kommer tillbaka.

Batavia, Teheran, Majdan

Jag har kallat detta tal *Fantasins arbetsplats*. Jag inledde med att nämna fantasyberättelsernas olika världar. När jag nu nått slutet av mitt tal vill jag återigen visa de fantasins arbetsplatser vi besökt. Som ni förstår kunde de var och en eller tillsammans bilda grunden till den förnyade konst- och kulturpolitik som vårt samhälle behöver.

Jag vill tacka er för er uppmärksamhet.

Priser, belöningar och stipendier

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till Anders Sunna med motiveringen:

Anders Sunna visar upp ett kraftfullt måleri med starkt engagemang. Han har ett ärende med sina bilder och försvarar den samiska kulturen med alla medel och metoder. Motiv överlappar varandra, färg rinner och förenar landskap med interiörer. Döva, hotfulla himlar sänker sig över taggiga granar. Anders Sunna berättar både våldsamt och poetiskt om ett liv i kamp.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till Astrid Svangren med motiveringen:

Med sina opaka lager av rinnande färger och tunna sjöar blir fysiskt rumsliga akvareller till. Beträktaren stiger in i hennes rum, de drömliga omisskännliga platser hon skapar.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Axel Theofron Sandbergs Akvarellpris till Ulla Wennberg

I Ulla Wennbergs bildvärld finns en skarp iakttagelse av de sociala spel där maktordningar upprättas. Hennes positiva humanism och drastiska humor är befriande – plötsligt blir vår gemensamma belägenhet till en existentiell slapstick.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Inez Leanders Belöning till Amalia Årfelt med motiveringen:

I Amalia Årfelts konstnärskap upplever vi en stark fantasifullhet från djurens värld. Som naivistisk målare, grafiker och skulptör skapar hon verk med humor och lekfullhet kombinerat med en säker färgkänsla. Bilderna är föreställande men samtidigt drömmande, det finns något annat, något större bakom det vi erfar.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge

Inez Leanders Belöning till Éva Mag

för ett konstnärskap där människans villkor viktas i lera, skrot och guld. Éva Mags performance och koreografier tar kroppslig gestalt och lämnar åt betraktaren skulpturer tyngda av liv men lätta att ta till sitt hjärta.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Göran Lagervalls pris till Alexis Pontvik med motiveringen:

Alexis Pontviks bok "Stenstadens särprägel/Stenstadens förstörelse" försvarar Stockholms unika särprägel; en stad som över tid format sin identitet ur det unika landskapet med Mälaren och Östersjön, Brunkebergsåsen och förkastningsbranterna utmed Södermalm. Pontviks bok är även en uppgörelse med politiken som lämnat över huvudstaden till marknadskrafterna och låtit sälja ut stenstadens identitetsgrundande kvaliteter.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris till Per B Sundberg med motiveringen:

Per B Sundberg har skapat sin alldeles egna bildvärld där det haptiska seendet hela tiden triggas och provoceras med en drabbande obskyr blandning av åtrå och äckel. Keramikens förföriska egenskaper används omsorgsfullt och förvandlas till existentiella och häcklande redskap där de går i armkrok med både mörker och skönhetslängtan.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Augusta, Oscar och Harry Höckerts Pris till Stina Stigell med motiveringen:

Stina Stigell äger ett öppet sinne. Det finns inget föremål eller materia som inte hon kan förvandla för en ny uppgift i annat sammanhang.

Genom en mängd olika tekniker: måleri, grafik, collage, assemblage och tuschteckning, framställer hon vår värld. Ögat och handens absoluta närvaro tycks vara en förutsättning för hennes bilder och objekt. Formulerad i annan materia förvandlas plötsligt tingen framför våra ögon och verkligheten känns plötsligt ny och fräsch.

Endast fantasin tycks sätta gränser.

"Analog elektronik behandlar tidskontinuerliga signaler till skillnad från digital teknik som behandlar tidsdiskreta signaler."

Wikipedia

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Paul Hedqvists Belöning till Max Book

för ett konstnärskap i kontrastens tecken där skilda världar samtidigt bryts itu och möts i en öppen och omvälvande föreställningsvärld som både är förförisk och befriande.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Asmund och Lizzie Arles skulptörpris till Johanna Karlsson med motiveringen:

Johanna Karlssons skulpturer – vitriner, små rum som hon ömsint och med exakthet omskapar till mentala landskap. Gläntan i skogen, där trädens grenar avtecknar sig med spindelvävens skärpa. En exkursion in under glaskupan på våta och leriga stigar, fjolårsvassen framträder och försvinner i marsdiset.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Hans och Desy Vikstens Stipendium till Kent Iwemyr med motiveringen:

Med säker hand och färgkänsla visar Kent Iwemyr oss vad som händer både här och där, nu och då. Raffinerat och med humor får vi ta del av det ofta absurda i tillvaron, i glädje och sorg, tillsammans och i ensamhet. Från Hallstahammar rakt ut i världen.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Vera och Göran Agnekils stipendium till Josef Jägnefält med motiveringen:

Josef Jägnefälts ömsinta gestaltningar visar en enigmatisk bildvärld där det latenta vemodet åtföljs av lågmäld humor. Löjets skimmer bemöts med empati – det uppriktiga allvaret med subtilitet. Ett diskret brus sveper genom skuggorna ut i det beslöjade ljuset, där världen står stilla.

Konstakademiens Prisnämnd har beslutat att ge
Vera och Göran Agnekils stipendium till Olle Helin med motiveringen:

Olle Helin gräver där han står – fyller väskan med sin omvärld. Genom omsorgsfull kartläggning och alkemisk process, gör han färg av det fallna, det funna – existens på tub. En gående målare på jakt efter förklaring. Materialen och motiven är desamma.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Vera och Göran Agnekils stipendium till **Siri Elfhag** med motiveringen:

Siri Elfhags säregna värld skrämmer, men lockar. Det Ohyggliga – här så vackert målat. Okända livsformer väller ner för trappor, ruvar i stolar, går till attack. Se upp! I mörka kabinett öppnas fönster, men naturen utanför är lika påträngande tät. Den tunna färgen vibrerar som ett membran mot det undermedvetna.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge ett stipendium ur
Tommy Östmars minnesfond till **Olle Borg**

för ett självständigt konstnärskap av hög kvalitet. Han har med lätt och enveten hand odlat komplexa strukturer som genom känslig kolorit vidgar våra sinnen. För att uppnå den självklarhet hans verk äger krävs uthållighet utöver det vanliga.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge
Martha Larssons och Nisse Zetterbergs Romstipendium till **Sonja Nilsson** med motiveringen:

Sonja Nilsson iakttar och låter oss samtidigt se; lyssnar och ger oss en röst. Nyfiket ifrågasätter hon vår förståelse av verkligheten och åskådliggör en sanning, där fiktionen frigör vår historia från kontinuitetens töcken.

Konstakademiens Prisenämnd har beslutat att ge en belöning ur
Erik Lindbergs fond för främjandet av svensk medaljkonst till **Lena Lervik**

för sin förmåga att ur lerans sediment av tid och materia utvinna uttryck av stor ömhet och närhet – tyglat i en formens dressyr. Inom medaljens strama begränsningar lyckas hon med subtila uttryck i form, ljus och skugga locka öga och hand till en upplevelse av det budskap medaljen vill bära.

VERKSAMHETEN

Akademiens tjänstemän

Konstakademiens kansli 2023

Elisabeth Alsheimer Evenstedt
Ständig sekreterare

Helén Engman
Administrativ samordnare

Helen Karlsson
Koordinator

Alan Kurbany
Kaféansvarig

Ann Kristin Leksell
Ekonom

Annakarin Lindberg
Arkivarie

Annsofi Lindberg
Bibliotekarie

Fritz Quasthoff
Vaktmästare

Therese Sheats
Kommunikatör

Björn Strömfeldt
Fotograf

Svante H. Tirén
Intendent

Thomas Wyreson
Tekniker

Samlingar, arkiv och forskning

HANDARBETETS VÄNNER FÖRNYAR PRESESSTOLENS BRODERI

Det 150-årsjubilerande Handarbetets Vänner får ibland uppdraget att rekonstruera beställningar som de utfört tidigare. Textil är ett levande material och efter en viss tid behöver man i vissa fall göra om arbetet för att det ursprungliga uttrycket ska kunna bevaras. Denna gång gäller det presesstolen i stora sessionssalen med sitt guldglänsande broderi. Stolen härstammar från den stora ombyggnaden av huset på 1890-talet och än idag fyller den en viktig roll i akademiens unika atmosfär.

Utöver den ceremoniella funktionen är den med sitt imposanta utseende i barockstil ett anslående blickfång inne i stora sessionssalen. Den spiralsvarvade benställningen och klädseln i massiv blå sammet går inte att missa. Men det är förstas broderiet med Gustav III:s namnchiffer som är den verkliga höjdpunkten. Det är samma version av namnchiffret som man hittar på flera andra platser i huset, bland annat finns det i snidad form i ek på trapporna utanför Nikehallen och hugget i sten ute på fasadhörnen mot Fredsgatan. Att det även skulle pryda självaste presesstolen blev därför passande och då anlitas Handarbetets Vänner, som vid denna tid utförde många liknande uppdrag. När arbetet var slutfört blev presesstolen utställd på K.M Lundbergs varuhus vid Stureplan 1898 och blev omskriven i pressen.

Konstakademiens och Handarbetets Vännerns vägar har korsats flera gånger genom historien. Två av grundarna till Handarbetets Vänner var kvinnosaksvinnan Sophie Adlersparre, född Leijohufvud (1823–1895) och konstnären Hanna Winge, född Tengelin (1838–1896). Adlersparre var en drivande kraft i debatten som ledde till att Konstakademien 1864 officiellt öppnade undervisningen för kvinnliga elever, och Winge var en av de

första som gick på den så kallade Fruntimmersavdelningen. På utställningar inne i akademien har arbeten från Handarbetets Vänner förekommit otaliga gånger i olika utställningar.

Presesstolens broderi består av ett så kallat spegelmonogram hämtat från akademiens gamla sigill som ursprungligen graverades av Carl Lunderberg (1722–1777) till 1773 års stadgar. Bokstaven G har arrangerats spegelvänt för att skapa symmetri och i mitten finns Vasakärven, symbolen för Vasaätten, omslingrad av ett grönt band. Motivet omges även av de tre kronorna, Sveriges heraldiska nationalsymbol, och ovanför svävar en stor kunglig krona. Det är en så kallad sluten bygelkrona med riksäpplet och korset högst upp. Med andra ord är det ovanligt detaljrikt motiv som krävt stor omsorg för att översättas i broderad form. Det ursprungliga broderiet från 1890-talet var så pass skadat och slitet att det inte längre gick att konservera. Därför beslöt man att utföra en kopia medan originalet arkiveras i vår textilsamling för framtida dokumentation.

Arbetet med det nya broderiet bestod av flera delar: en ingående undersökning och dokumentation av det gamla broderiet, utförande av det nya broderiet så likt som möjligt som det gamla samt montering och ny klädsel. Uppdraget utfördes av brodör José Louis Gonzalves, konstbroderimästare Anna Eriksson, konstbrodös Lina Lindh och konstbroderimästare Ane Løser Storm. Broderiet monterades på sammetstyg och lämnades över till tapetserarmästare Emil Zetterlund på Blomqvists tapetserarverkstad som gjorde slutmonteringen på stolen. Den 11 december 2023 togs stolen åter i bruk. En rapport med dokumentation av arbetet finns sammanställd av Handarbetets Vänner. Nu kommer presesstolens gyllene namnchiffer att se fint ut i minst hundra år till.

GREVE
CARL GUSTAF TESSIN
AKADEMIENS FÖRSTA PRÄSIS
1730 - 1740

EN ROKOKOSTOL BERÄTTAR

I Konstakademiens ägo finns en förgylld rokokostol. Tack vare Carl Malmstens Hantverksstiftelse har stolen fått både ny klädsel och översyn av konstruktionen. Tapetserarmästare Bernt Stenberg och möbelkonservator Stefan Erelöf anlätades för att genomföra uppdraget.

Stolen sammanfattar rokokostilens formvärld på ett mycket tydligt sätt. Här hittar vi flera varianter av rocaillen, rokokons främsta ornament. Asymmetrin i dekoren, den eleganta lättheten och avsaknaden av raka former är andra typiska kännetecken. Det nya sidentygets färg och mönster bidrar ytterligare till att smälta samman uttrycket.

Även om helheten är graciös är samtidigt den skurna dekoren bitvis ganska grov. Möbelsnickaren har alldeles säkert utgått från olika mönsterblad – i synnerhet de franska och tyska vann stor spridning vid denna tid – men inte helt kunnat översätta formernas precision fullt ut. Just detta är mycket intressant och visar hur hantverkaren hittat sitt eget sätt att förhålla sig till förlagan.

När och hur stolen kom i akademiens ägo finns inte dokumenterat; inte heller var den är tillverkad eller av vem. En teori är att detta är den stol som beställdes som presesstol åt Carl Fredrik Adelcrantz på 1770-talet, men i nuläget går det inte att säga säkert. Däremot är den en god representant för rokokons möbelkonst och fyller en viktig funktion i den samling av konst och föremål

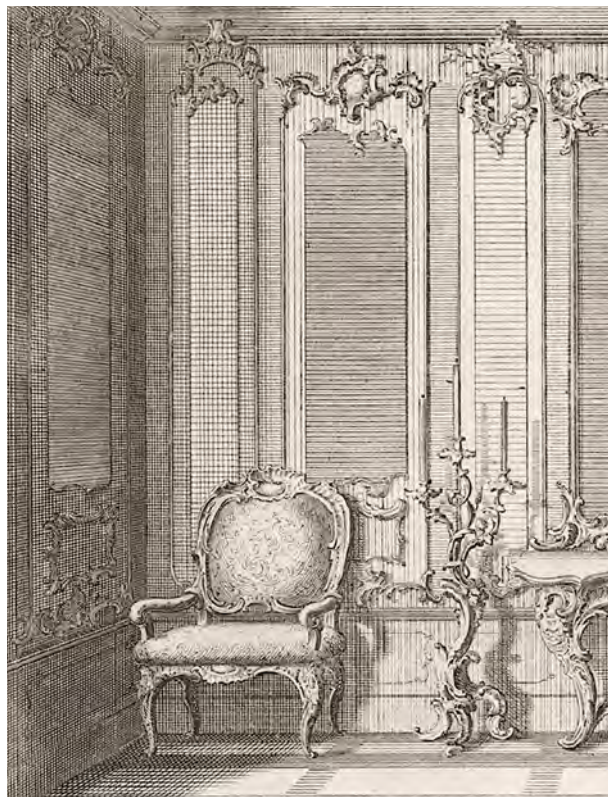

Rocaillen, rokokons ornament "par préférence".

1700-talet som akademien förvaltar. Nu är den dessutom omhändertagen på ett sätt som gör att den går att både visa och använda i akademiens aktiviteter för en lång tid framöver.

Äldre foto där man ser rokokostolen med vad som ser ut som en sammetsklädsel. Notera att stolen är ensam vid bordet och presesklubban är framme – här är viktiga beslut på väg att fattas.

Detalj av en rokokointeriör av den tyske gravören Franz Xaver Habermann (1721–1796). Gravyrer som dessa kunde användas som förlaga av exempelvis möbelsnickare.

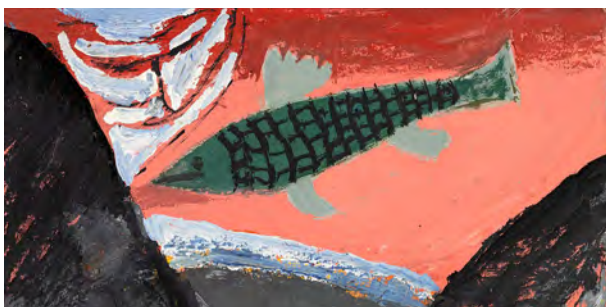
Utställningar

JARL INGVARSSON – *Festremisor*
21 januari – 25 februari i Salarna

JENNY KÄLLMAN – *(we have our own song)*
21 januari – 25 februari i Galleri Väst

CM LUNDBERG – *Fieldnotes from an unnamed continent*
21 januari – 25 februari i Galleri Öst

CHRISTINA THOMAS DAHLBERG – *Var är hemma*
21 januari – 25 februari i Ateljén

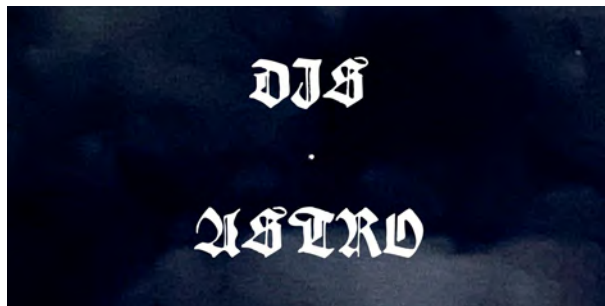
MIKAELA STEBY STENFALK – *Minnen i delar/Souvenirs en pièces*. 21 februari – 12 mars i Tengbomhallen

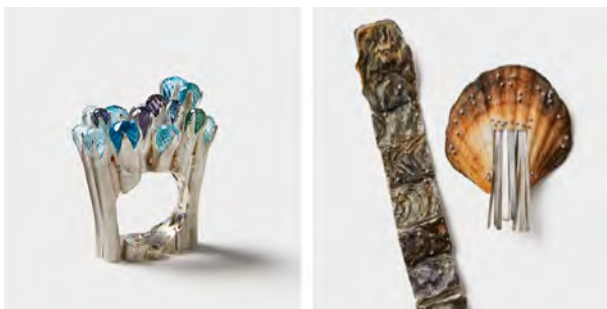
FOLKFORM – *Den sista Masoniteskivan*
18 mars – 29 april i Salarna

HELENA MUTANEN – *Är detta ett ansikte?*
18 mars – 29 april i Galleri Väst och Ateljén

ALDO ZETTERMAN – *Dis ★ Astro*
18 mars – 29 april i Galleri Öst

60 ÅR AV KREATIVITET – Jubileumsfest med Nutida Svenskt Silver. 19 april – 29 april i Tengbomhallen

Kungl. Konsthögskolan
Graduation Show
Master of Fine Arts
26.5–11.6

KUNGL. KONSTHÖGSKOLAN – Avgångsutställning
26 maj – 11 juni i alla utställningslokaler

NILS OLOF HEDENSKOG – PAN VÄXTHUS FALLSTUDIER
26 augusti – 30 september i Salarna

ANASTASIA AX – Settlers
26 augusti – 30 september i Galleri Väst

JOAKIM DERLOW – Gömt i snö
26 augusti – 30 september i Galleri Öst

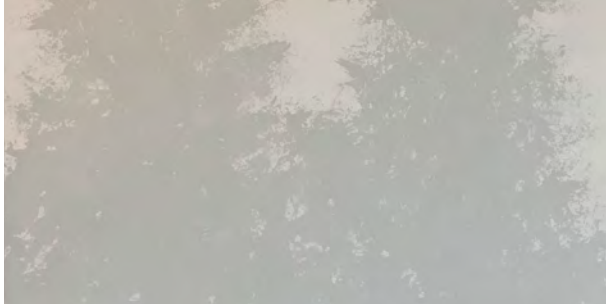
PÄIVI ERNKVIST – CONTAINER
26 augusti – 30 september i Ateljén

CILLA ERICSON – RETRO AKTIV
7 oktober – 11 november i Salarna

ANNETTE SENNEBY – Umbra
7 oktober – 11 november i Galleri Väst

BJÖRN OLSÉN – *Näst Intill*
7 oktober – 11 november i Galleri Öst

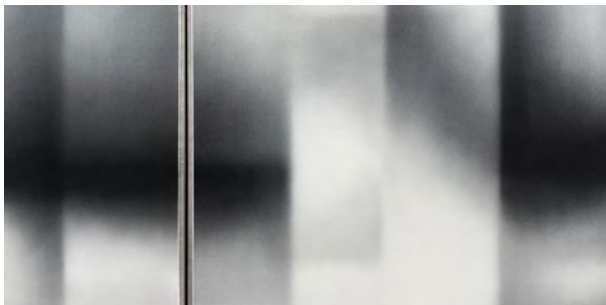
MARTIN ÅLUND – *Annanvärlden*
7 oktober – 11 november i Ateljén

FOUGSTEDT X 3
21 oktober – 4 november i Tengbomhallen

SAK:S VINSTUTSTÄLLNING 2023 – *Till dem som färdas*
7 november – 11 november i Tengbomhallen

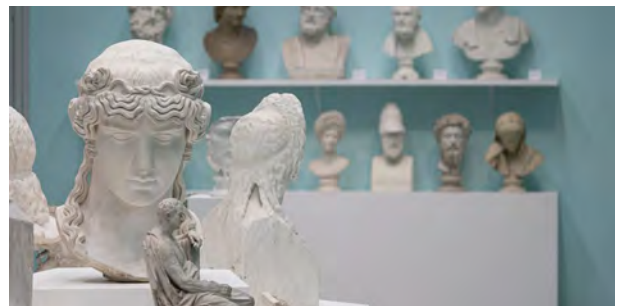
YLVA CARLGREN – *Accelerating Frame*
18 november – 13 januari i Galleri Väst

EDWARD JARVIS – *Nostos – νόστος*
18 november – 13 januari i Galleri Öst

BO SWENSON – *Vadställen*
18 november – 21 december i Ateljén

IDEAL I GIPS – *Konstakademiens skulptursamlingar under 300 år*: 25 november – 24 februari i Salarna

Program

KONSERTER

21 januari

Les Big Byrd spelade i Jenny Källmans utställning.

22 april

1860 års män – lieder av Gustav Mahler och Hugo Wolf.

14 oktober

Tre tonsatta dikter ur Cilla Ericson nyutgivna bok *Lövsånger*. Stefan Forssén – piano, Klara Valkare – sång.

20 oktober

Live! på Konstakademien. En helkväll med fyra olika musikaliska upplevelser: Trippel Duo, Arnedotters improband, Blago Bung, Hybrid Healers.

2 december

I samband med Edward Jarvis utställning *Nostos* uppfördes ett improvisationstycke för piano av Sten Sandell med poesi av Inger Christensen och Lennart Sjögren.

16 december

Dror Feiler spelade i Edward Jarvis utställning.

KONSTNÄRSSAMTAL

14 januari

Samtal mellan Håkan Nilsson, konstskribent och professor i konstvetenskap, och Inger Bergström i hennes utställning *Space Floating Through My Eyes*.

18 februari

Samtal mellan Jenny Källman, konstnär, och Karolina Ramqvist, författare.

22 april

Samtal i Helena Mutanens utställning *Är detta ett ansikte?* Medverkande: Helena Mutanen, konstnär och Sven-Olov Wallenstein, professor Södertörns högskola.

30 september

Samtal kring utställningsformer, materialitet och uttryck i Päivi Ernkivists utställning *Container*. Medverkande: Päivi Ernkivist, konstnär, Bella Rune, konstnär och ledamot av Konstakademien, Pontus Lindvall, keramiker och konsthantverkare.

14 oktober

Ett samtal mellan Martin Ålund, konstnär, och Kerstin Lord, curator, konstrådgivare och fristående agent, om utställningen *Annanvärlden* och Ålunds konstnärliga praktik.

FILMVISNING

16 september

Två filmer av Nils Olof Hedenskog visades i Konstakademiens Hörsal.

PERFORMANCE

14 januari

Böjelser – en avslutande performance i Gideonsson/Londrés utställning med Gabriella Boris.

9, 16, 23, 30 september

Transformation i Anastasia Ax utställning varje lördag under utställningsperioden.

29 september

Ljudperformance samt efterföljande konstnärsamtal i Anastasia Ax utställning. Medverkande: Anastasia Ax, konstnär, Marja-Leena Sillanpää, konstnär, Maria W Horn, kompositör samt Sara Arrhenius, hedersledamot av Konstakademien.

OFFENTLIGA VISNINGAR

14 januari

En katt bland hermeliner

22 april

Utställningen *Den sista Masoniteskivan* visades av Anna Holmquist, medgrundare av designstudion Folkform.

30 september

Joakim Derlow visade sin utställning *Gömt i snö* samt gömda karaktärer och filurer i huset.

25 november

Svante H Tirén och Eva-Lena Bengtsson visade utställningen *Ideal i gips*.

FÖRELÄSNINGAR

22 april

Ornamentskatter i Konstakademiens samlingar, Svante Tirén.

Under hösten

Tio kungliga akademier i tid och rum – En föreläsningsserie om de tio nationella akademierna.

BOKPRESENTATIONER

7 februari

Fredric Bedoire, ledamot, *Stormaktstidens Norrmalm – folk, hus och gator*. Utgiven av Bokförlaget Langenskiöld.

20 april

Sophie Tottie, ledamot, *AiWHEtL (Catalogue and related works)*. Utgiven av Art & Theory Publishing.

22 april

Folkform *Produktionsnoveller*. En numrerad och signerad första upplaga som även utgjorde Anna Holmquists avhandling inom konstnärlig forskning.

11 september

Svante Lindqvist, ledamot, Tidens retorik: bilden av Hannes Alfvén. Utgiven av Carlsson Bokförlag.

12 september

Matts Leiderstam, konstnär, *Seen Through the Grid*. Utgiven av Art & Theory Publishing.

21 oktober

John Sundkvist, konstnär, och Peter Cornell, ledamot, samtalade om boken *apeira* och tropismer mellan ord och måleri. Utgiven av After 8 books, Paris, Frankrike.

21 november

Samtal mellan ledamoten och författaren Carl-Johan Malmberg och intendent Svante Helmbaek Tirén om den nyutgivna boken *Ögonblicket mellan före och efter* som är en betraktelse av Rembrandts mästerverk *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis*.

25 november

Bokrelease för katalogen *Gipsar. Plaster Casts and Sculptures at the Royal Academy of Fine Arts*. Presentation av författarna Svante H Tirén och Eva-Lena Bengtsson.

FÖRSÄLJNING

21 oktober – 4 november

Konstakademiens utställningskataloger samt skriftserie om konst, arkitektur och konstteori, samt verk av Arvid och Erik Fougstedt.

PANELDEBATT

29 november

Konstakademiens roll och röst i samhällsdebatten

Konstakademien och Konstnärernas Riksorganisation

Medverkande:

Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Ständig sekreterare Konstakademien

Sara Edström, konstnär och riksordförande Konstnärernas Riksorganisation

Svante H Tirén, Intendent Konstakademien

Zandra Thuvesson, kulturpolitisk sakkunnig

Sonia Hedstrand, konstnär och konstkritiker

Bella Rune, konstnär och ledamot av Konstakademien

ÅTERKOMMANDE PROGRAM MED EXTERNA ARRANGÖRER

Förbundet Humanisterna

Den sekulära ceremonin vid Riksdagens öppnande

Folkuniversitet

Föreläsningar kring kyrkoarkitektur

Malmstenskolan/Linköpings universitet

Diplomutdelning/avgångsceremoni

Fredrika Bremerförbundets stipendiestiftelse

Konsert med stipendiater och diplomutdelning

Piano Visions

Pianokonsserter

Judisk kultur i Sverige

Föreläsningar, boksamtal

Stockholms arkitektförening

Föreläsningar

Marcel Proustsällskapet

Föreläsningar

Bernadotteprogrammet

Stipendier med syfte att bidra till möten mellan konstarter och tvärvetenskaplig utveckling

Bernadotteprogrammet är ett samarbete mellan Kungl. Akademien för de fria konsterna, Kungl. Vitterhetsakademien, Kungl. Musikaliska akademien, Svenska Akademien och Kungl. Gustav Adolfs akademien för svensk folkkultur. Programmet instiftades av de fem akademierna 2016 med anledning av H. M. Konungens 70-årsdag. Konungen är akademiernas beskyddare och förste hedersledamot. Syftet är att främja postdoktorala forskare och yngre konstnärliga utövare genom att i organiserad form erbjuda den breda kompetens som de samverkande akademierna besitter.

Konstakademien (Kungl. Akademien för de fria konsterna) tilldelar två stipendiat i inom Bernadotteprogrammet 2023 var sitt stipendium om 125 000 kronor ur Axel Hirschs donationsfond, ett års ateljévistelse samt en utställning vid Konstakademien.

EVELINA JONSSON

Konstakademien tilldelar Evelina Jonsson ett stipendium inom Bernadotteprogrammet

för sitt kritiska och kreativa utforskande av kunskapens framträdande former. Genom laboratorielika sammanflätningar och iscensättningar av förlopp tänjer hon gränsen mellan begreppsligt vetande och sinnlig erfarenhet. I det föreslagna projektet förtätas frågeställningarna ytterligare i korsningen mellan entomologi och poesi, mellan närgånget materiellt ordnande och utvidgat språkligt prövande. Evelina Jonssons arbeten aktiverar därmed de existentiella frågor som just därför att de saknar uttömmande svar idag måste formuleras i dialog mellan olika kunskapsformer.

JORUN BURMAN BERG

Konstakademien tilldelar Jorun Burman Berg ett stipendium inom Bernadotteprogrammet

för sitt prövande konstnärskap som med avstamp i det oansenliga, banala och brutna ställer svåra frågor kring verklighetens beskaffenhet. På filosofisk grund, och med skenbar enkelhet, ställer hon samman olika typer av material i rumsliga gestaltningar för att undersöka konstens förmåga att närma sig ett slags ontologisk sanning.

Det föreslagna projektet är ett fortsatt inträngande i dialektiken mellan konst och vetenskap som i ömsesidigt beroende ses forma premisserna för såväl vår förståelse som oförståelse. Betoningen på sanningens dunkla kvaliteter ger det konsthistoriska begreppet "klärobskyr" en ny och oväntad relevans.

Bernadottepriset

Bernadottepriset instiftades 2023 av Kungl. Akademien för de fria konsterna, Kungl. Vitterhetsakademien, Kungl. Musikaliska Akademien, Svenska Akademien och Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur i anslutning till uppmärksammandet av H.M. Konungens 50 år på tronen.

Priset är en del av Bernadotteprogrammet och ska årligen tilldelas en forskare, konstnär, organisation eller institution som under en längre tid bidragit till folkbildning eller samhällsutveckling inom fältet kultur, kulturarv, konst och estetik. Prissumman är 200 000 kronor.

Föreningen Svenskbyborna tilldelades Bernadottepriset 2023 för sin kunskapsspridning om svenskättlingarna i Gammalsvenskby i Ukraina med motiveringen:

för sina långvariga insatser för att utforska och sprida kunskap om svenskarna i Gammalsvenskby, såväl i vetenskapliga studier om kulturarv, språkutveckling, musikaliskt och uppbyggnad av arkiv, som i sitt arbete med att hjälpa de kvarvarande svenskbyborna under Rysslands pågående krig mot Ukraina.

– Vi är oerhört tacksamma för erkännandet av vårt arbete. Det är viktigt att fortsätta berätta om svenskbybornas speciella historia, för ättlingar och andra intresserade främst i Sverige och Gammalsvenskby, som är ett unikt kulturarv och en viktig del av Sveriges historia. Och just nu kan vi, tack vare de starka band vi har, vara en länk mellan Sverige och Gammalsvenskby och stötta invånarna som återigen har drabbats av krig, säger Sofia Hoas, ordförande för Föreningen Svenskbyborna.

DAGS ATT SÖKA!

*Den
tänkande
handen*

H.M. KONUNGENS STIPENDIETÄVLING
FÖR UNGA TECKNARE

**Ansökningsperiod
12 januari – 2 februari 2023**

För mer information se
[Konstakademien.se/dentankandehanden](https://konstakademien.se/dentankandehanden)

De nominerade bidragen
visas i en digital utställning på
[Kungligaslotten.se/dentankandehanden](https://kungligaslotten.se/dentankandehanden)

Den tänkande handen

Tävling för unga tecknare

Den tänkande handen är en årligen återkommande tävling och utställning för unga tecknare verksamma inom konst, arkitektur, tecknade serier, animation, mode, design, illustration, spelutveckling eller andra närliggande områden. Den tänkande handen är ett samarbete mellan Kungl. Akademien för de fria konsterna (Konstakademien) och Kungl. Hovstaterna och har till syfte att visa hur deltagarna tillämpar teckning både som teknik och genre och vad det fria skapandet inom konstarten kan innebära.

UTSTÄLLNINGEN

Tio tävlingsdeltagare nomineras av en urvalskommitté utsedd av Konstakademien och inbjuds att ställa ut sina tävlingsbidrag digitalt på [Kungligaslotten.se/dentankandehanden](https://kungligaslotten.se/dentankandehanden).

NOMINERADE 2023

Josef Alexanderson (stipendiat)
Marie-Ann Berglund
Tom-Hadar Elde
Siri Elfhag
Lina Göhle (stipendiat)
Ida Idaida
William Jernberg (stipendiat)
Malin Lindeberg
August Nilsson
Hanna Stenman

TRE STIPENDIATER

Av de tio tävlingsdeltagarna utser en jury tre stipendiater som tilldelas 100 000 kr vardera vid en ceremoni på Kungliga slottet. Juryn bestod av H.K.H. Prins Carl Philip, Elisabeth Alshemer Evenstedt, Ständig sekreterare vid Konstakademien samt ledamöterna Annette Senneby, Leif Elggren och Petra Gipps. Juryns val år 2023 var Josef Alexanderson, Lina Göhle och William Jernberg.

JOSEF ALEXANDERSON

Josef Alexanderson tecknar med kamera och ljusdioder. I en nattsvalt natur fryser han en rad grafiskt dramatiska ögonblick där begränsningar och slump styr det konstnärliga utfallet. Men även om han laddar sina händer med teknik, är det dess fysiska närvaro och tankens flöde som här skapar verkens kvalitet.

WILLIAM JERNBERG

William Jernbergs feta pastell täcker knappt duken. De lämnade ytorna skänker teckningarna en vilseledande abstrakt karaktär; för om betraktaren kisar framträder motiven – figurativa, exakta och med en ljusets perfektion. Naturens stillhet, en rotvälta, en enbuske, en skir vårsol genom en vintrig barrskog. Parallellt och lika fångslande: kritans spår, dess dans över dukens vävda textur, närvaron av den tänkande handen.

LINA GÖHLE

I Lina Göhles bilder är ljuset bländande starkt, men samtidigt dämpat. Som från en högt stående midnattssol. Med största omsorg och känslighet styr hon skuggorna runt knuten, och vi är där. Huset med sina fyra sidor, den upplysta fronten står utfränt mot sin mörka syster tecknad i djupröd ton. Djuren är förenklade som symboliska hållristningar, och de är också där. Minne, verklighet, dröm. Rester av det gångna. Gå-gubben i skylten rusar över sitt ställe, men katten i gathörnet står stel inför sina val.

TAL VID STIPENDIEUTDELNINGEN

Den 9 november 2023 i Gustav III:s Antikmuseum, Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Ständig sekreterare.

Eders Majestät, eders excellens, grevinnan Douglas, kära stipendiemottagare, ärade ledamöter och gäster.

Hans Majestät Konungens stipendietävling för unga tecknare Den tänkande handen är en riktad uppmuntran att använda handen som redskap och impulsivare för hjärnans viktiga tankearbete.

Professor emeritus Göran Lundborg, handkirurg och forskare, skriver i rapporten *Handen i den digitala världen*:

”När man rör pennan över pappret – en komplicerad process, som ställer höga krav på handens finmotorik och känselfunktioner, ristas nya minnesspår i hjärnan och då på ett sätt som saknar motsvarighet när man trycker på tangenterna framför en skärm. När man fattar pennan och skriver – eller tecknar – går känsloimpulser till hjärnan, vilket innebär att det skapas minnesbilder av vad handen gör och dessa bilder minns man på ett annat sätt.”

Att arbeta med handen är en övning i att låta tanken styra det estetiska uttrycket; man låter helt enkelt den form som man bestämt i tanken ta sitt uttryck på pappret – Den Tänkande Handen.

Under det gångna året har den vikande läskunnigheten uppmärksamats på olika sätt i det offentliga samtalet. Också den kraftiga nedgången i skrivkunnighet är en del av denna förändring. Att använda handen till att skriva och till att teckna hjälper minnet, hjälper koncentrationen och – har det visat sig – också inläringen. Vi tänker på

ett annat sätt när vi arbetar för hand jämfört med när vi använder olika digitala verktyg.

Mellan handen och hjärnan sker ett samspel som pågår oavbrutet och som stimuleras av handens rörelser och hjärnans känselintryck. Den kreativa och tänkande handen har varit en av flera utgångspunkter för att utveckla civilisationen såsom vi känner den och också den kultur som vi bär med oss sedan tidernas begynnelse.

Nu följer stipendieutdelningen som är resultatet av en teckningstävling med i år hela 442 deltagare, varifrån 10 sökanden nominerades att visa sina bidrag. H.M. Konungens årliga stipendietävling för unga tecknare har möjliggjorts tack vare ett generöst och engagerat bidrag från Elisabeth och Gustaf Douglas.

De tre stipendiaterna har tilldelats 100 000 kronor vardera och jag ber stipendiaterna stiga fram och ta plats framför podiet.

C·XVI·G
JUBILEUM
50 ÅR

Jubileumsåret 2023

Under 2023 firades H.M. Konungens 50 år på tronen. 500-årsminnet av valet av Gustav Vasa till Sveriges kung markerades också under året. För att uppmärksamma detta genomförde Konstakademien flera evenemang.

500 ÅR AV KUNGLIG ARKITEKTUR

– från Vasaborg till italiensk villa

Seminarium i samarbete med Kungl. Hovstaterna den 28 september 2023

Syftet med seminariet var att visa några av de mer intressanta och genomtänkta kungliga anläggningar som finns i landet och belysa hur de byggts och används i samspel med samhället.

Seminariet behandlade det arv som Kungl. Hovstaterna och Statens Fastighetsverk förvaltar och som har varit aktuellt under Sveriges konungs 50 år på tronen och alla de 500 år som förflutit sedan Gustav Vasas regeringstid. Egendomarna – byggnader, interiörer och parker – har skiftat karaktär och även uppgift sedan de första Vasaborgarna, över stormaktstidens respektive 1700-talets slott och till de senare lustslotten och villorna.

FÖREDRAGSHÅLLARE

Rebecka Millhagen Adelswärd, fil. dr. i konstvetenskap.
I kungarnas och rikets tjänst. Att gestalta och vårda rikets främsta byggnader.

Erik Wikerstål, arkitekt, slottsarkitekt, husarkitekt och ledamot av Konstakademien.
Att utveckla och bevara, hur man närmar sig en historisk byggnad. Exemplet Kalmar slott och Borgholms slottsruin.

Micael Ernstell, intendent Nationalmuseum.
Interiörer på Ulriksdal. Hur avspeglar de tidens förändringar.

Helena Tallius Myhrman, arkitekt, fd slottsarkitekt, Preses och ledamot av Konstakademien.
Härlemans Svartsjö slott – vackra rum och gröna salar.

Patrick Amsellem, fil.dr. i konstvetenskap, direktör Statens konstråd, hedersledamot av Konstakademien.
Från Sveriges äldsta skulpturpark till den yngsta – monumentalkonstens roll i svensk slottsmiljö och dess politiska och kulturella verkan.

Thorbjörn Andersson, landskapsarkitekt, ledamot av Konstakademien.
Two slottsparkar – det franska och det engelska i vår tid. Exemplet Drottningholm.

Henrik Rundquist, arkitekt, ledamot av Konstakademien.
Att bygga på Kungliga Djurgården. Samtida tillägg i en kulturhistorisk miljö.

H.M. KONUNGENS TAL VID SEMINARIUM HOS KUNGL. AKADEMIEN FÖR DE FRIA KONSTERNA

Eders kungliga höghet
Preses
Ständig sekreterare
Mina damer och herrar

Låt mig inleda med att tacka Konstakademien för detta seminarium.

Att vårda det svenska kulturarvet är något som jag och mina företrädare lagt mycket stor vikt vid. Och i det spelar de kungliga slotten naturligtvis en mycket stor roll.

Inte bara slotten – utan också dess omgivningar är en mycket rik skatt för vårt land. För mig har det alltid varit viktigt att platserna också är tillgängliga för allmänhet och turister i så stor utsträckning som möjligt.

Detta kräver ibland varsamma moderniseringar. Och det är inte alltid lätt att ta hänsyn till allas intressen. Dagens presentationer har på ett förtjänstfullt sätt belyst många av de frågeställningar vi ofta ställs inför.

Det har varit mycket intressant att ta del av det och jag känner varmt för ert arbete.

Och tittar jag dessutom på resultatet är ni mycket framgångsrika.

Flertalet kungliga slott har mycket lång historia, men är fortfarande i fullt bruk. Om jag tittar på Kungliga slottet i Stockholm känner jag stor stolthet. Det är ett utmärkt exempel på en mycket vacker historisk skatt som också är en modern arbetsplats. Där vi dessutom installerat solceller på taket!

Och det är inte bara jag som uppskattar denna skönhet och historia. Slotten och dess parker är ett av de främsta besöksmålen i Sverige.

Varje år har de kungliga slotten i Mälardalen 1,5 miljoner besök. Och de kungliga parkerna lockar över 20 miljoner besök årligen.

När vi här inne lyssnar på och tar del av era kunskaper går det inte annat än att känna en trygghet i att kunskapen lever vidare och att våra kulturmiljöer kommer att vara väl omhändertagna även i framtiden.

Tack!

TIO KUNGLIGA AKADEMIER I TID OCH RUM

En föreläsningsserie om de tio nationella akademierna

Föreläsningsserien lyfte fram tio kungliga akademier som skapades med ett övergripande nationellt ansvar inom sina respektive specialområden. Akademierna har sin betydelse i en tid som vår. Genom att vara icke vinst-drivande och oberoende från staten kan de slå vakt om det fria ordet och den fria forskningen. H.M. Konungen är Högste beskyddare för ett flertal akademier och andra lärda samfund i Sverige.

26 augusti

Konstakademien, Kungl. Akademien för de fria konsterna. Preses Helena Tallius Myhrman

16 september

Kungl. Vetenskapsakademien
Professor Karl Grandin

30 september

Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien
Preses Peter Gillgren

14 oktober

Kungl. Krigsvetenskapsakademien
Styresmannen, docent Björn von Sydow

20 oktober

Kungl. Örlogsmannasällskapet – Sveriges Marina Akademi. Ordförande Anders Grenstad samt ledamöterna Niklas Granholm och Per Edling.

28 oktober

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
Professor Roland von Bothmer

11 november

Kungl. Musikaliska Akademien
Ständige sekreteraren Fredrik Wetterqvist

24 november

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien
Preses Marcus Wallenberg

25 november

Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur
Preses Lars-Erik Edlund

2 december

Svenska Akademien
Ständige sekreteraren Mats Malm

ÖGONBLICKET MELLAN FÖRE OCH EFTER

Rembrandts målning Batavernas trohetsed till Claudius Civilis.

Carl-Johan Malmberg, skribent, författare och hedersledamot av Kungliga Akademien för de fria konsterna.

”Min bok *Ögonblicket mellan före och efter* handlar om Rembrandt van Rijns sena målning Batavernas trohetsed till Claudius Civilis, dess bakgrund och tillkomst, motiv och tänkbara innebörder. Målningen är ett av Rembrandts allra viktigaste och allra djärvaste verk, särskilt genom sitt förunderliga ljus, en triumf för såväl måleriteknik som stämningsskapelse. Jag vill mena att målningen är det internationellt sett mest betydande konstverket i svensk ägo.”

IDEAL I GIPS – KONSTAKADEMIENS SKULPTURSAMLING UNDER 300 ÅR

Utställning 25 november 2023 – 24 februari 2024

En utställning med utgångspunkt i den egna samlingen av såväl antika avgjutningar från sent 1600-tal till ca 1900, som arbeten från konstnärernas egna verkstäder. Skulpturernas ikonografi och inte minst dess användning i undervisningen diskuterades i utställningen liksom förändrade attityder under 1900-talet. Utställningens teman manifesterades med elevteckningar, målningar och foton som visar deras placering och användning under olika tider.

I samband med utställningen publicerades en katalog över Konstakademiens samling av drygt 900 gips-skulpturer, med texter av Eva-Lena Bengtsson, Elisabet Tebelius-Murén, Christina Risberg, och Svante Helmbäck Tirén.

Publikationer verksamhet

UTSTÄLLNINGSSTIPENDIATERS KATALOGER

Konstakademien delar årligen ut utställningsstipendier ur Folke Hellström-Linds fond och Gerard Bonniers fond. Stipendiet omfattar en utställning vid Konstakademien, medel för att genomföra utställningen samt en utställningskatalog.

Utställningskataloger utgivna 2023:

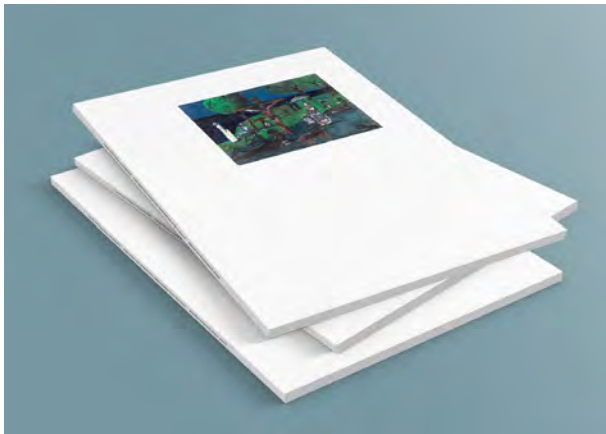
CM Lundberg, Folke Hellström Linds fond.

Helena Mutanen, Gerard Bonniers fond

Anastasia Ax, Gerard Bonniers fond

Ylva Carlgren, Folke Hellström-Linds fond

Edward Jarvis, Folke Hellström-Linds fond

NY KATALOG ÖVER EN AV VÄRLDENS ÄLDSTA GIPSSAMLINGAR

I samband med utställningen *Ideal i gips* – *Konstakademiens skulptursamlingar under 300 år* publiceras en katalog över Konstakademiens samling av drygt 800 gipsskulpturer.

Redan på 1690-talet anlände de första av de gipsavgjutningar av antika konstverk – som senare skulle komma att bli stommen i Konstakademiens skulptursamling – till Sverige. Det var slottsarkitekten Nicodemus Tessin den yngre som lyckats få Ludvig XIV:s tillstånd att tillverka kopior av de avgjutningar som fanns i Frankrike och som nu fanns behov av i Sverige. Här pågick bygget av det nya Stockholms slott och till detta behövdes goda förebilder för den konstnärliga gestaltningen. Dessutom hoppades Tessin på att grunda en egen svensk konstakademi där just teckning efter gipser var en viktig del. Någon akademi blev det aldrig under Nicodemus Tessin, krig och dåliga tider kom emellan. Istället blev det hans son Carl Gustaf Tessin som fullföljde idén med grundandet av "Kongl. Ritare-Academien" år 1735.

Inte förrän år 1780, då akademien flyttar in i eget hus på Fredsgatan, får gipssamlingen äntligen ordentligt utrymme

och kan användas så som det varit tänkt. Med tiden utökas samlingen med nya gipser, främst efter antiker men senare inkluderas även den italienska renässansens verk. Enstaka gipser med samtida verk tillfogas också samlingen, som till slut blir mycket omfattande. 1904 görs de sista stora inköpen, bland annat Nike från Samotrakhe som givit hallen sitt namn. Samma år publiceras även en katalog författad av konsthistorikern Georg Göthe, som varit den enda någorlunda heltäckande beskrivningen ända fram tills nu.

Den nya katalogen är skriven av Eva-Lena Bengtsson, Christina Risberg, Elisabet Tebelius Murén och Svante Helmbaek Tirén. Utöver nya och utökade beskrivningar av de omkring åttahundra gipserna innehåller katalogen även ett antal essäer som sätter in samlingen i ett större historiskt sammanhang. Även en text om konserveringen och vården av gipserna finns med.

Katalogarbetet kunde genomföras tack vare generöst stöd från Stiftelsen Léo Holmgrens Minne, Sven Ivar och Siri Linds fond och Göran Lagervalls Stiftelse. Det innebär att denna samling, som format många generationer av svenska konstnärer alltsedan 1700-talet, nu finns ordentligt dokumenterad och tillgänglig för svensk och internationell forskning.

ÖGONBLICKET MELLAN FÖRE OCH EFTER. REMBRANDTS MÅLNING BATAVERNAS TROHETSED TILL CLAUDIUS CIVILIS.

En bok av Carl-Johan Malmberg

”Min bok *Ögonblicket mellan före och efter* handlar om Rembrandt van Rijns sena målning *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis*, dess bakgrund och tillkomst, motiv och tänkbara innebörder. Målningen är ett av Rembrandts allra viktigaste och allra djärvaste verk, särskilt genom sitt förunderliga ljus, en triumf för såväl måleriteknik som stämningsskapelse. Jag vill mena att målningen är det internationellt sett mest betydande konstverket i svensk ägo.

Rembrandt fullbordade målningen 1663, några år före sin död, på uppdrag av Amsterdams styrande råd. Den skildrar batavernas – holländarnas förfäders – förberedelser till uppror år 79 efter Kristus mot den romerska kolonialmakten. Elva män runt ett bord svär en ed av trohet och lydnad till sin härförare den åldrade Claudius.

Redan tidigt kom målningen till Sverige, inköpt i Holland av familjen Peijl-Grill och den blev betydelsefull för andra svenska konstnärer men också för den konstälskande Gustav III. Kungen kom att beundra den så

mycket att han lånade den från ägarna för att hänga den på Kungliga Slottet. Sedan 1798 ägs den av Kungliga Akademien för de fria konsterna och finns sedan 1874 att se på Nationalmuseum i Stockholm, som en deposition från Konstakademien.

Ögonblicket mellan före och efter är den andra boken någonsin som skrivits om *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis*. Min metod när jag skrivit den är min egen: jag gör utvecklingar till andra verk, av Rembrandt men också av ett stort antal andra konstnärer, boken är rikt bildsatt; jag har använt mig av den sparsamma konsthistoriska litteraturen om målningen, äldre och yngre texter, fast särskilt svenska sådana; jag har också litat till egna associationer och infall och föreslår olika tolkningar av målningen. Boken är tänkt att fungera för både konstnärer, konsthistoriker och konstälskare av alla de slag.”

Carl-Johan Malmberg, skribent, författare och hedersledamot av Kungliga Akademien för de fria konsterna.

Sedan år 1798 är Kungl. Akademien för de fria konsterna ägare till konstverket *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis*.

ÅRSREDOVISNING

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsnämnden för Kungl. Akademien för de fria konsterna avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2023-01-01 - 2023-12-31. Akademiens tvåhundraåttionionde verksamhetsår. Förvaltningsnämnden har tillsyn över verksamheten och har sammanträtt 10 gånger under 2023.

VERKSAMHETENS ART OCH INRIKTNING

Enligt stadgan ska Konstakademien "främja utvecklingen av målar- bildhuggar- och byggnadskonst samt andra till bildkonsten hörande konstarter". Akademien skall vårda sina samlingar av konst och arkivalier samt göra dem tillgängliga för forskning och studier, anordna utställningar med programverksamhet samt främja nationella och internationella kontakter. Konstakademien förvaltar 78 fonder och 29 anknutna stiftelser. Arbetet med att omvandla fonder till stiftelser påbörjades under 2023.

Syftet med Konstakademiens mångsidiga och utåtriktade verksamhet är att sprida kunskap om Akademiens historia, gärning och uppdrag samt bidra till ett rikt och växlande kulturliv.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE R UNDER RÄKENSKAPSÅRET

Som stöd i de formella delarna av det inre akademiarbetet finns nu Arbetsordningar som tas upp för översyn och förnyade beslut i början av varje kalenderår.

Under verksamhetsåret 2023 presenterades 24 olika utställningar - samtliga med fri entré. Besöksantalet ökade med drygt 30 % - från ca 57 000 till över 75 000 besökare vilket också påverkade den egna kaféerörelsen positivt.

Akademien har liksom tidigare år genomfört föreläsningsserier, seminarier, utställningar samt musik- och litteraturprogram i samarbete med ett stort antal aktörer.

Samverkan sker också med Hovförvaltningen genom H.M. Konungens teckningstävling för unga tecknare - Den tänkande handen - liksom genom Bernadotte-programmet som från år 2023 också inkluderar ett årligt pris. Jubileumsåret 50 | 500 innebar en utökad programverksamhet med fyra olika separata initiativ med Konstakademien som avsändare.

Den drygt 6 000 kvm stora fastigheten, som är Akademiens hem sedan slutet av 1700-talet, är kulturminnesmärkt. Under 2023 färdigställdes ett säkert och sammanfattande helt nytt arkiv för dokument och handlingar. En översyn av ledamöternas Stora Sessionssal innebar ny teknik, vård av inventarierna inkluderande en genomgripande renovering av den äldre Presesstolen och en äldre rokokostol. Kansliets arbetsrum har renoverats till funktionella arbetsplatser i fler och större lokaler.

ORGANISATION

Under 2023 projektanställdes Annakarin Lindberg som akivarie. Ny intendent för samlingarna är Svante Tirén och Ann Kristin Leksell anställdes som ekonomiansvarig.

Arbetet inom kansliet har också inneburit att den engelska hemsidan kan publiceras. Meddelanden, den trycksak som beskriver Akademiens yttre och inre verksamhet under ett helt år, utkom åter 2023 och då efter flera års uppehåll.

UTVECKLING AV VERKSAMHET, STÄLLNING OCH RESULTAT

Flerårsöversikt (tkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	7 023	8 484	8 916	7 765	7 824
Resultat efter finansiella poster	33 421	30 026	34 803	3 513	55 010

DISPOSITION AV ÅRETS RESULTAT

Årets resultat, 33 471 110 kronor, har disponerats så att 15 363 900 kronor har överförts till bundet särskilt eget kapital, 15 785 453 kronor har överförts till fritt särskilt eget kapital. Till fritt eget kapital förs ett överskott på 2 321 757 kronor.

Beträffande Kungl. Akademien för de fria konsternas resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar samt tillaggsupplysningar. Alla belopp uttrycks i svenska kronor där ej annat anges.

RESULTATRÄKNING

	Not	2023 01 01 2023 12 31	2022 01 01 2022 12 31
Hysesintäkter		7 023 298	8 484 237
Övriga rörelseintäkter	1	14 813 866	12 131 014
Intäkter		21 837 164	20 615 251
Övriga externa kostnader		-17 241 572	-15 009 614
Personalkostnader	2	-7 971 818	-5 747 720
Avskrivning materiella anläggningstillgångar	6, 7	-1 581 479	-1 350 339
Rörelseresultat		-4 957 705	-1 492 422
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper	3	35 148 176	30 584 042
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		3 284 401	976 313
Räntekostnader och liknande resultatposter		-3 762	-41 440
Resultat efter finansiella poster		33 471 110	30 026 493
Övriga skatter		0	0
ÅRETS RESULTAT	4	33 471 110	30 026 493

BALANSRÄKNING – TILLGÅNGAR

	Not	2023 12 31	2022 12 31
TILLGÅNGAR	5		
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	6	13 267 630	13 586 461
Inventarier	7	727 509	110 672
		13 995 139	13 697 133
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och fondandelar	8	341 183 427	320 439 859
		341 183 427	320 439 859
Summa anläggningstillgångar		355 178 566	334 136 992
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		703 211	405 921
Skattefordran		226 413	226 413
Övriga fordringar		2 653 781	1 534 389
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	9	3 890 177	2 339 194
		7 473 582	4 505 917
Kassa och bank		150 255 852	148 246 705
Summa omsättningstillgångar		157 729 434	152 752 622
SUMMA TILLGÅNGAR		512 908 000	486 889 614

BALANSRÄKNING – EGET KAPITAL OCH SKULDER

	Not	2023 12 31	2022 12 31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	10		
Bundet eget kapital		3 958 108	3 958 108
Fritt eget kapital		11 259 262	8 937 504
		15 217 370	12 895 612
Särskilt eget kapital			
Bundet särskilt eget kapital		433 638 328	418 142 547
Fritt särskilt eget kapital		45 343 944	40 814 228
		478 982 272	458 956 775
Summa eget kapital		494 199 642	471 852 387
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1 564 664	1 619 877
Övriga kortfristiga skulder		8 341 035	9 549 849
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	11	8 802 659	3 867 501
		18 708 358	15 037 227
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		512 908 000	486 889 614

NOTER

Redovisningsprinciper

Årssammanställningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2016:10 om årsredovisning i mindre företag (K2).

Följande värderingsprinciper har tillämpats i årsredovisningen:

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas i resultaträkningen vid den tidpunkt då arbetet hänförligt till transaktionen har utförts. Intäkterna redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits, eller förväntas komma att erhållas, med avdrag för lämnade rabatter.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna är redovisade till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar enligt plan baserade på en bedömning av tillgångarnas ekonomiska livslängd. Linjär avskrivningsmetod tillämpas för samtliga typer av materiella och immateriella anläggningstillgångar

	Antal år
Byggnader	20 år
Inventarier	5 år

Värdering av värdepapper

Långfristiga värdepappersinnehav redovisas till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning och är kollektivt värderade då syftet med placeringarna är att uppnå riskspridning. I de fall marknadsvärdet understiger bokfört värde görs nedskrivning till det lägre värdet.

Marknadsvärdet av direktinvesterade utländska värdepapper har framräknats med den på utländsk börs noterade kurs och köpkursen per bokslutsdagen på respektive valuta.

Fordringar

Fordringar är redovisade till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Eget kapital och särskilt eget kapital

Eget kapital är uppdelat i bundet och fritt eget kapital från Konstakademiens verksamhet. Särskilt eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital och avser Konstakademiens fondförvaltning. Bundet eget kapital utgörs av ursprungligt donationskapital, senare donerat kapital, ackumulerad kapitalisering och ackumulerat realisationsresultat. Fritt eget kapital utgörs av balanserade medel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital.

NOTER

		2023 01 01 2023 12 31	2022 01 01 2022 12 31
Not 1	Övriga rörelseintäkter		
	Förvaltningsarvode och medel från stiftelser	8 526 465	7 321 071
	Statliga medel	1 500 000	2 589 200
	Övriga intäkter	4 787 401	2 609 943
	Summa övriga rörelseintäkter	14 813 866	12 131 014
	Enligt beslut i Förvaltningsnämnden betalas ett årligt förvaltningsarvode ut från fondförvaltningen med 1,5% av förvaltad kapital. Detta utgör ett bidrag till Konstakademiens övriga verksamhet och uppgick till 8 394 324 kr för 2023 (7 660 518 kr för 2022) Tillskottet elimineras i sin helhet i årsredovisningen.		
Not 2	Personalkostnader		
	Under räkenskapsåret har personalen bestått av fyra heltidsanställda tjänstemän, varav tre män och en kvinna, samt åtta deltidsanställda tjänstemän, varav två män och sex kvinnor.		
	Löner och andra ersättningar	2023 01 01 2023 12 31	2022 01 01 2022 12 31
	Ordinarie personal	4 291 621	3 659 275
	Korttidsanställd personal och uppdragstagare	1 485 062	1 175 809
	Summa löner och andra ersättningar	5 776 683	4 835 084
	<i>– varav ersättning till ledande befattningshavare</i>	<i>718 150</i>	<i>834 902</i>
	Sociala kostnader	1 462 788	878 982
	Övriga personalkostnader	732 347	33 654
	Summa personalkostnader	7 971 818	5 747 720
Not 3	Resultat från övriga värdepapper	2023 01 01 2023 12 31	2022 01 01 2022 12 31
	Aktieutdelning	21 038 228	21 320 541
	Realisationsvinst	28 930 570	26 856 148
	Realisationsförlust	-14 820 622	-17 592 647
	Nedskrivningar		
	Återförda nedskrivningar		
	Summa	35 148 176	30 584 042

NOTER

Not 4 Årets resultat – fördelning på eget kapital respektive särskilt eget kapital

	Eget kapital	Särskilt eget kapital	Totalt
Verksamheten	2 321 757		2 321 757
Fondförvaltningen		31 149 353	31 149 353
Summa	2 321 757	31 149 353	33 471 110

Not 5 Balansräkningen – fördelning på eget kapital respektive särskilt eget kapital

	Eget kapital	Särskilt eget kapital	Eliminering	Totalt
TILLGÅNGAR				
Materiella anläggningstillgångar	13 995 139			13 995 139
Finansiella anläggningstillgångar	0	341 183 427		341 183 427
Kortfristiga fordringar	7 473 582			7 473 582
Fordran på Konstakademiens verksamhet		12 000 000	-12 000 000	
Kassa och bank	14 606 125	135 649 727		150 255 852
Summa tillgångar	36 074 846	488 833 154	-12 000 000	512 908 000
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital	15 217 370	478 982 272		494 199 642
Långfristig skuld till fondförvaltningen	12 000 000		-12 000 000	
Kortfristiga skulder till fonderna				
Kortfristiga skulder	8 857 477	9 850 881		18 708 358
Summa eget kapital och skulder	36 074 846	488 833 154	-12 000 000	512 908 000

Då fondförvaltningen har tillgänglig likviditet och verksamheten i övrigt har varit i behov av likviditet har ett internlån upptagits för upprustning av fastigheten Uttern. I översikten ovan elimineras därför internlånet både på tillgång- och skuld sidan eftersom transaktionerna sker inom samma legala enhet. Verksamheten har för innevarande räkenskapsår gottgjort fonderna med ränta fastställd av Finanskommittén i enlighet med upprättat avtal samt amorterat på lånet. Målet är att mellanhavandet avvecklas i takt med Finanskommitténs rekommendationer.

NOTER

Not 6 Byggnader och mark		2023 12 31	2022 12 31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden 1)		30 126 000	29 626 566
Inköp		1 056 073	499 434
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		31 182 073	30 126 000
Ingående ackumulerade avskrivningar		-16 539 538	-15 282 627
Årets avskrivningar enligt plan		-1 374 905	-1 256 911
Utgående ackumulerade avskrivningar		-17 914 443	-16 539 538
Utgående planenligt restvärde		13 267 630	13 586 462
1) Fastigheten Uttern i Stockholms Stad erhöles genom donation 1775. Donationen medger evig nyttjanderätt så länge konstnärlig verksamhet bedrivs i fastigheten. Genom åren har ombyggnader och förbättringar gjorts på fastigheten som upptagits till anskaffningsvärde.			
Not 7 Inventarier		2023 12 31	2022 12 31
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden		12 796 155	12 796 155
Inköp		823 411	
Försäljningar/utrangeringar			
Korrigeringar			
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden		13 619 566	12 796 155
Ingående ackumulerade avskrivningar		-12 685 483	-12 592 055
Årets avskrivningar enligt plan		-206 574	-93 428
Korrigeringar			
Utgående ackumulerade avskrivningar		-12 892 057	-12 685 483
Utgående planenligt restvärde		727 509	110 672
Not 8 Aktier och fondandelar		2023 12 31	2022 12 31
Svenska börsnoterade aktier		271 379 720	250 506 447
Svenska aktiefonder		5 757 220	5 757 220
Utländska börsnoterade aktier		39 459 780	39 344 327
Utländska aktiefonder		14 586 707	14 831 865
Svenska räntefonder		10 000 000	10 000 000
Nedskrivning värdepapper			
Utgående anskaffningsvärde		341 183 427	320 439 859
Marknadsvärde		407 799 161	363 340 229

NOTER

Not 9 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2023 12 31	2022 12 31
Förutbetalda kostnader	3 890 177	2 339 194
Summa	3 890 177	2 339 194

Not 10 Förändring i eget kapital

	Eget kapital		Särskilt eget kapital	
	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital
Belopp vid årets ingång	3 958 108	8 937 504	418 142 547	40 814 228
Beviljade medel				-11 255 735
Återförda medel				
I anspråktagande av ack realisationsresultat				
Årets realisationsresultat			14 109 948	-14 109 948
Årets kapitalisering			1 253 952	-1 253 952
Årets gåvor/donationer			131 881	
Årets resultat		2 321 757		31 149 353
Utgående balans	3 958 108	11 259 262	433 638 328	45 343 944

Not 11 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2023 12 31	2022 12 31
Förskottsbetalda lokalhyror	429 894	437 387
Upplupen semesterlönekostnad	242 717	169 361
Upplupen särskild löneskatt	62 403	114 038
Administrativ ersättning	2 754 339	1 511 901
Twistig hyra	3 654 784	1 142 120
Övriga upplupna kostnader	1 658 522	492 694
Summa	8 802 659	3 867 501

Revisionsberättelse

Till Kungl. Akademien för de Fria Konsterna
Org.nr. 262000-1186
Rapport om årsredovisningen

UTTALANDEN

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kungl. Akademien för de Fria Konsterna för räkenskapsåret 2023.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Akademiens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *Det registrerade revisionsbolagets ansvar* samt *De förtroendevalda revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till Akademien enligt god revisorssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

FÖRVALTNINGSNÄMNDENS ANSVAR

Det är förvaltningsnämnden som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsnämnden ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar Förvaltningsnämnden för bedömningen av Akademiens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

DET REGISTRERADE REVISIONSBOLAGETS ANSVAR

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och

ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av Akademiens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i förvaltningsnämndens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att förvaltningsnämnden använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om Akademiens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera förvaltningsnämnden om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

DE FÖRTROENDEVALDA REVISORERNAS ANSVAR

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av Akademiens resultat och ställning.

UTTALANDE

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av förvaltningsnämndens förvaltning för Kungl. Akademien för de Fria Konsterna för räkenskapsåret 2023.

Vi tillstyrker att Akademien beviljar förvaltningsnämndens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Akademien enligt god revisorssed i Sverige. Vi som registrerat revisionsbolag har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

FÖRVALTNINGSNÄMNDENS ANSVAR

Det är förvaltningsnämnden som har ansvaret för förvaltningen enligt stadgarna.

REVISORNS ANSVAR

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot Akademien, eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot Akademien.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för Akademiens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

OMSLAGSBILD:

Rembrandt Harmenszoon van Rijn (1606–1669),
Batavernas trohetsed till Claudius Civilis, 1661–1662, olja på duk, 196 x 309 cm.

Donerad 1798 till Konstakademien i Sverige av fru Anna Johanna Peill, född Grill,
änka till herr Henrik Wilhelm Peill, till minne av hennes framlidne make.

Deponerad i Nationalmuseum, Stockholm.

KONSTAKADEMIEN
Kungl. Akademien för de fria konsterna